

НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР

НИЙСЛЭЛИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ

2025 VI

www.ubstat.mn

Улаанбаатар хот
2025 он

**НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР**

АГУУЛГА

	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, 2021-2025 он	4
I	Эрүүл мэнд	6
II	Гэмт хэрэг	10
III	Төсөв	14
IV	Хэрэглээний үнэ	18
V	Мал аж ахуй	24
VI	Аж үйлдвэр	27
VIII	Хотын нийтийн аж ахуй	33
IX	Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол	35

Хүснэгт 1. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, дүүргээр

Үзүүлэлт		Хэмжих нэгж	2021 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI
Шинээр төрсөн хүүхэд		Хүн	18 555↓5.9	16 262↓12.4	17 520↑7.7	15 633↓10.7	14 648↓6.3
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид		Хүн	93 154↑11.0**	152 541↑63.8	12 487↓91.8	9 706↓22.2	21 669↑22.2**
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг		Тоо	6 715↓25.9	13 807↑21.1**	13 551↓1.7	14 162↓4.5	19 194↑35.5
Хэрэглээний үнийн индекс, (сарын өөрчлөлт)		Хувь	0.5↑0.6	2.9↓0.5	1.1↓1.8	0.8↓0.3	0.1↓0.6
Гадаад валютын нэрлэсэн ханш (сарын дундаж)	Доллар (АНУ)	Төгрөг	2 849↑1.2	3 124↑9.7	3 438↑10.1	3 381↓1.7	3 578↑5.8
	Юань (БНХАУ)	Төгрөг	443↑11.3	467↑5.4	479↑2.6	466↓2.7	498↑6.9
	Рубль (ОХУ)	Төгрөг	39	55↓4.9	41↑41.0	39↑25.6	45↓15.4
Нийслэлийн төсвийн орлого		Тэрбум төгрөг	536.0↑29.5	657.8↑22.7	913.1↑38.8	1 417.9↑55.3	1 854.9↑30.8
Нийслэлийн төсвийн зарлага		Тэрбум төгрөг	565.9↓8.5	639.9↑13.1	877.2↑37.1	1 817.2↑21.1*	2 245.9↑23.6
Агаарын дундаж температур		°C	14.8	17.1	17.3	16.1	10.9

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв.

- Сар: I, II, III, IV, V, VI, VII ... г.м
- Улирал: I-III, IV-VI, VII-IX, X-XII
- Өссөн дүн: I-IV, I-XI ... г.м (Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдсэн дүнг харуулав).

II. Дараах тэмдэглэгээг ашиглав.

- гүйцэтгэл байхгүй

* урьдчилсан гүйцэтгэл

** дахин

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

IV. Та цахим хэлбэрээр үзэж буй тохиолдолд тухайн салбарын логог дарж дэлгэрэнгүй мэдээллийг хүснэгтээр MS-Excel хэлбэрээр татан авах боломжтой.

/Жич: Интернэтэд холбогдсон байх ёстой/

V. Та өөрийн гар утаснаас QR code уншуулагч аппликейшн ашиглан тухайн салбарын хавсралт хүснэгтийг MS-Excel хэлбэрээр татан авч үзэх боломжтой.

/Жич: Интернэтэд холбогдсон байх ёстой/

IV. Хэмжих нэгжийн тэмдэглэгээ

мянга =1000

сая=10⁶

тэрүм =10⁹

их аяд =10¹²

мянмянга

% хувь

мммиллиметр

см сантиметр

дм дециметр

м метр

км километр

м² метр квадрат

дм² дециметр квадрат

км² километр квадрат

м³ метр куб

га гектар

мл миллилитр

л литр

г грамм

кг килограмм

цн центнер

т тонн

Вт ватт

кВт.ц киловатт цаг

кал калори

ккал килокалори

Гкал гигакалори(=10⁹ калори)

с секунд

мин минут

мкг/м³ микрограмм метр куб

м/с метр секунд

ш ширхэг

х.д.х

хэвлэлийн даралтат
хуудас

МЭДЭЭЛЭЛ

МЭДЭЭЛЭЛ, ОЙ САНАМЖ

ЭРҮҮЛ МЭНД

2025 оны эхний эхний хагас жилд 14 516 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 973 (6.3%) төрөлтөөр буурсан байна.

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны эхний хагас жилд 14 516 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 973 (6.3%) төрөлтөөр буурсан байна. Нийт төрөлтийн 7 481 (51.5%) нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт, 7 035 (48.5%) нь

нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй ЭМЯ-ны харьяа улс болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт амаржсан байна. Нийт амаржсан эхчүүдийн 0.3 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байна.

Хүснэгт 3.

ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

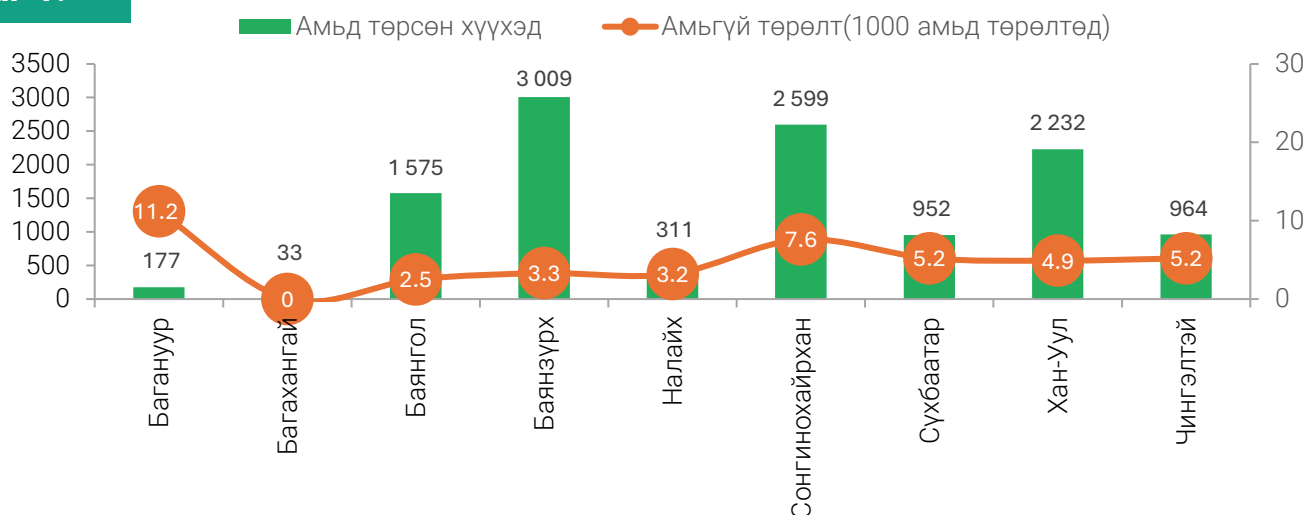
Үзүүлэлт	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI	Өөрчлөлт %
Амаржсан эхийн тоо	17 404	15 489	14 516	-6.3
Гэрийн төрөлт	72	48	39	-18.8
Хяналтгүй төрөлт	95	116	107	-7.8
Амьд төрсөн хүүхэд	17 520	15 633	14 648	-6.3
Эхийн эндэгдэл	7	2	3	50.0
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	241	198	215	-8.6
Амьд төрсөн 1000 хүүхэд тутмаас 1 хүртэл насанд эндсэн хүүхэд	13.8	12.7	14.7	

2025 оны эхний хагас жилд 14 648 хүүхэд мэндэлсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 897 (6.8%) хүүхдээр цөөн байна. Төрсөн нийт

хүүхдийн 2341 (19.2%) нь бусад аймгийн харьяат эхчүүдээс мэндэлжээ.

Зураг 1.

АМЬД ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, дүүргээр

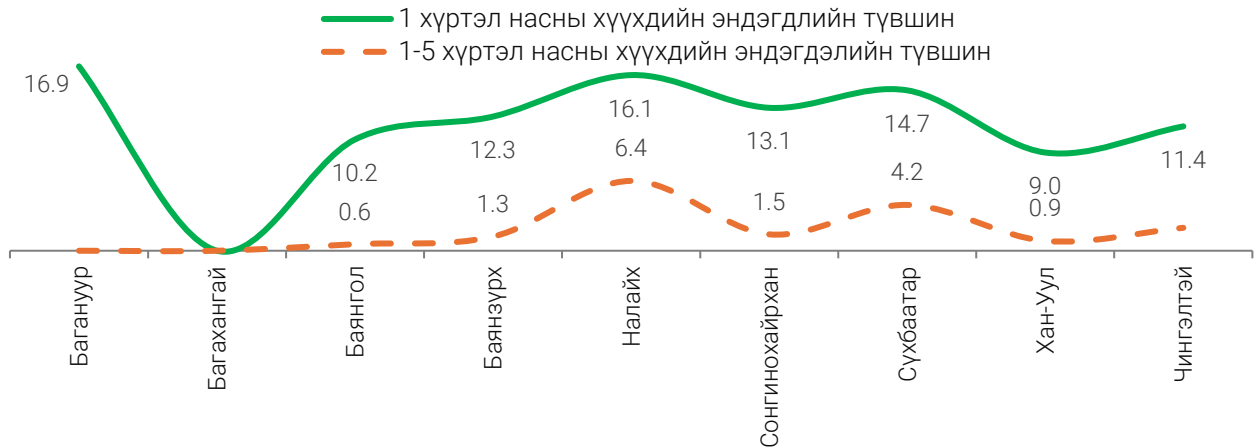

Төрсөн нийт хүүхдийн 7698 (52.6%) нь хүү, 6950 (47.4%) нь охин байна. Амьд төрсөн нийт хүүхдээс 2 ихэр хүүхэд 207, 3 ихэр хүүхэд 2 байна.

Амьгүй төрөлтийн 75 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 15 тохиолдлоор буурсан байна. Амьгүй төрөлт Сонгинохайрхан, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Багануур дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

Зураг 2.

ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ТҮВШИН (1000 амьд төрөлтөд ногдох)

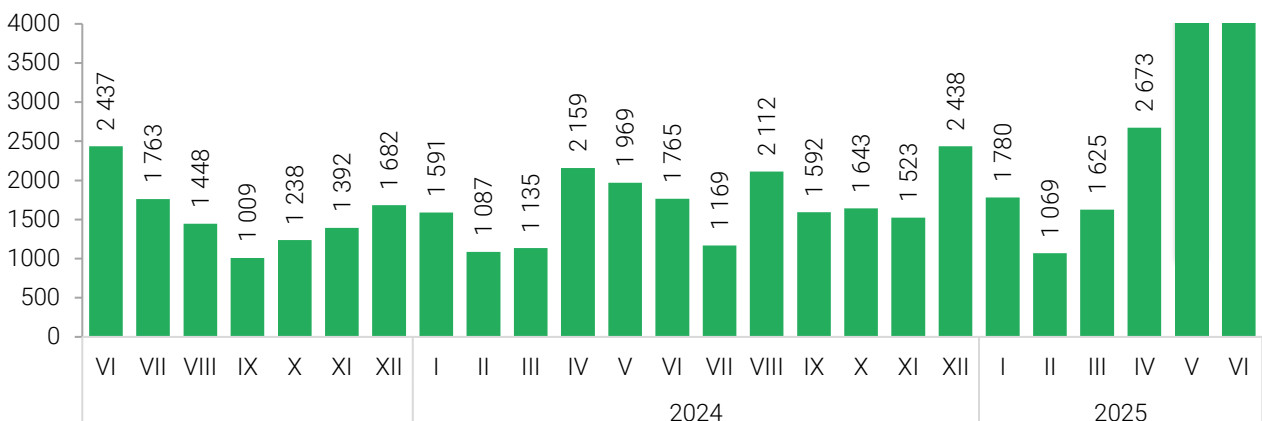
Нийслэлд 2025 оны эхний 5 сард бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлээс Сонгинохайрхан дүүрэгт 30 (16.2%) нь, Баянзүрх дүүрэгт 29 (15.7%) нь, Хан-Уул дүүрэгт 17 (9.2%) нь, Сүхбаатар дүүрэгт 13 (7.0%) нь, Чингэлтэй дүүрэгт 9 (4.9%) нь, Баянгол дүүрэгт 12 (6.5%) нь, Налайх дүүрэгт 4 (2.2%), Багануур дүүрэгт 3 (1.6%),

бусад аймгийн харьяат 68 (36.7%) бүртгэгдэж, Багахангай дүүрэгт бүртгэгдээгүй байна.

Нийслэлд 2025 оны эхний 4 сард 14392 хүн халдварт өвчнөөр өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 6451 (88.0%) хүнээр өссөн байна.

Зураг 3.

ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГЧИД, сараар

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийг халдварт өвчний төрлөөр нь авч үзвэл амьсгалын замын цочмог халдварт өвчин 14 382 (66.4%), бэлгийн замаар дамжих халдварт

өвчин 3 041 (14%), гэдэсний халдварт өвчин 1 010 (4.7%), зоонозын халдварт өвчин 19 (0.1%), бусад халдварт өвчин 3 217 (14.8%) байна.

Хүснэгт 4.

НИЙСЛЭЛД БҮРТГЭГДСЭН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Төрөл	Хэмжих нэгж	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI	Өөрчлөлт	
					тоо/нэгж хувь	хувь
Халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүн, бүгд	тоо	12 487	9 706	21 669	11 963	12 487
	10000 хүнд	79.6	60	130.6	70.6	79.6
Үүнээс:						
Вируст гепатит	тоо	96	71	96	25	96
	10000 хүнд	0.2	0.36	0.6	-0.24	0.2
Цусан суулга	тоо	449	154	341	187	449
	10000 хүнд	2.9	1.0	0.1	-0.9	2.9
Салхин цэцэг	тоо	4 143	3 364	3 440	76	4 143
	10000 хүнд	26.4	20.8	20.7	0.1	26.4
Гахай хавдар	тоо	34	149	36	- 113	34
	10000 хүнд	0.2	0.9	0.2	-0.7	0.2
Сальмонеллэз	тоо	78	154	133	-21	78
	10000 хүнд	0.5	1.0	0.8	-0.2	0.5
Улаан эсэргэнэ	тоо	532	295	284	- 11	532
	10000 хүнд	3.4	1.8	1.7	-0.1	3.4
Хоолны хордлого	тоо	36	-	-	-	36
	10000 хүнд	0.2	-	-	-	0.2
Ёлом	тоо	34	60	74	14	34
	10000 хүнд	0.0	0.4	0.5	0.1	0.0
Бруцеллэз	тоо	5	4	3	-1	5
	10000 хүнд	0.0	0.0	0.0	-	0.0
Гар, хөл, амны өвчин	тоо	2 109	1 125	465	- 660	2 109
	10000 хүнд	13.5	7.0	2.8	-4.2	13.5
Тэмбүү	тоо	1 347	1 425	1 388	-37	1 347
	10000 хүнд	8.6	8.8	8.4	-0.4	8.6
Гонококкт халдвар	тоо	632	732	830	98	632
	10000 хүнд	4.2	4.5	5.0	0.5	4.2
Трихомониаз	тоо	585	558	807	249	585
	10000 хүнд	3.7	3.4	4.9	1.5	3.7
Сүрьеэ	тоо	723	704	671	- 33	723
	10000 хүнд	4.6	4.3	4	-0.3	4.6
ДОХ	тоо	10	13	16	3	10
	10000 хүнд	0.1	0.1	0.1	-	0.1
Өөр бүлэгт ангилсан өвчний шалтгаан болох коронавирус – (Covid 19)	тоо	1 139	5	-	-5	1 139
	10000 хүнд	7.3	0.0	-	-	7.3

Ойлголт, тодорхойлолт:

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байсан зэргийг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн жилд 0-28 хоногтой эндсэн хүүдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд эндсэн эхийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эндсэн эх: Жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэнийг хамруулна.

ГЭМТ ХЭРЭГ

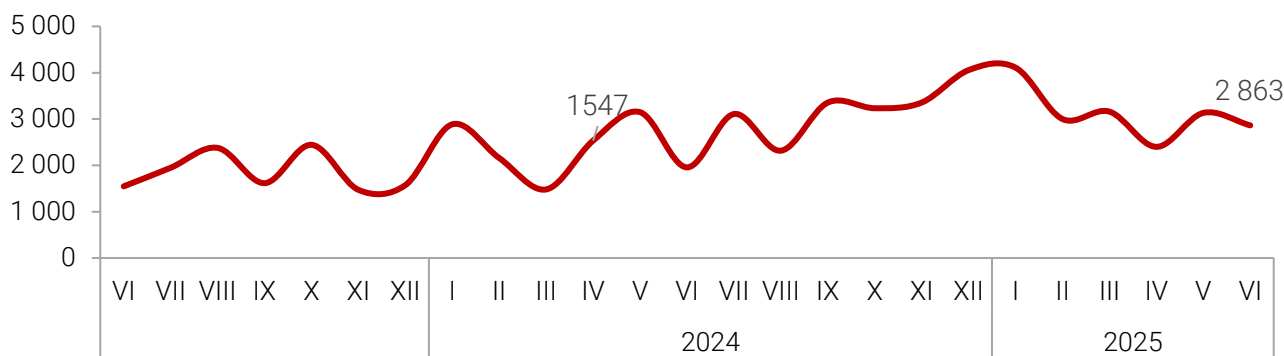
Нийслэлд 19194 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 5032 (35.5%) хэргээр өссөн байна.

2025 оны эхний хагас жилд 19194 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 5032 (35.5%) хэргээр өсөж, гэмт хэргийн илрүүлэлт 33.5 хувьтай байгаа нь 2.3 нэгж хувиар буурсан байна.

Гэмт хэргийн улмаас 3377 хүн гэмтэж осолдон, 311 хүн нас барж, төр ард иргэдэд 343.2 сая төгрөгийн хохирол учруулснаас 111.0 сая (32.3%) төгрөгийг нөхөн төлүүлжээ.

Зураг 4.

БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, сараар

Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 42.5 хувийг залилан, 18.1 хувийг хулгайн, 16 хувийг хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг, 4.2 хувийг хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журмын эсрэг, 2.0

хувийг дээрмийн, 1.4 хувийг бусдыг амиа хорлоход хүргэх, 1.5 хувийг бусдын хөрөнгө ашиглах, 0.5 хувийг хүчин, 0.2 хувийг хүн амь, 13.6 хувийг бусад гэмт хэрэг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 5.

БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, жил бүрийн эхний хагас жилд

Төрөл	Гэмт хэргийн тоо			Өөрчлөлт	
	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	13 551	14 162	19194	5 032	35.5
Хүний амь	65	54	52	-2	-18.4
Хүчин	119	82	92	10	37.9
Дээрэм	207	261	363	102	31.3
Хулгай	2 323	3 096	3 482	691	26.7
Залилан	5 830	4 777	8 168	3 391	50.4
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	2 748	2 780	2 998	218	9.1
Хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журам зөрчих	287	476	835	359	77.1
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	87	192	269	77	17.8
Бусдын хөрөнгө ашиглах	241	335	299	-36	7.6
Бусад гэмт хэрэг	1 644	2 109	2 636	527	35.5

2025 оны эхний хагас жилд 4 753 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2 453 (93.8%) хүнээр өссөн байна.

Хүснэгт 6. БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, дүүргээр

Дүүрэг	Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг			Өөрчлөлт	
	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	13551	14162	19194	5 032	35.5
Багануур	99	153	207	74	35.3
Багахангай	13	12	10	- 2	-16.7
Баянгол	2 238	2 407	3 516	556	46.1
Баянзүрх	3 573	3 718	4 281	1 388	15.1
Налайх	190	188	154	- 27	-18.1
Сонгинохайрхан	1 859	1 820	2 726	424	49.8
Сүхбаатар	2 288	2 072	2 919	661	40.9
Хан-Уул	1 835	2 302	3 122	770	35.6
Чингэлтэй	1 456	1 490	2 259	300	51.6

2025 оны эхний хагас жилд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 17222 (89.7%) нь хөнгөн хэрэг, 1767 (10.3%) нь хүнд хэрэг байна.

Хүснэгт 7. ГЭМТ ХЭРЭГ БҮРТГЭГДЭХ ҮЕД СЭЖИГТНЭЭР ТООЦВОЛ ЗОХИХ ЭТГЭЭД НЬ ТОГТООГДООГҮЙ ХЭРГИЙН ТОО, , 2025 оны хагас жилийн байдлаар

Дүүрэг	Хэрэг бүртгэлтийн хэргийн тоо	Үүнээс:	Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь
		Эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татсан хэрэг	
Нийслэлийн дүн	18 616	6 234	33.5
Багануур	172	96	55.8
Багахангай	2	2	100.0
Баянгол	3 460	1 090	31.5
Баянзүрх	4 160	1 491	35.8
Налайх	154	97	63.0
Сонгинохайрхан	2 615	1 089	41.6
Сүхбаатар	2 842	801	28.2
Хан-Уул	3 032	721	23.8
Чингэлтэй	2 179	847	38.9

Зураг 5.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ИЛРҮҮЛЭЛТИЙН ХУВЬ, 2025 оны хагас жилд

Хамгийн бага **23.8%**

Хан-Уул дүүрэг

Хамгийн их **100.0**

Багахангай

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн тоо 2025 оны эхний хагас жилд 7009 болж, өмнөх оны мөн үеэс 1217 (17.4%) хүнээр өссөн байна.

Нийт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн 1185 (8.2%) нь согтуугаар, 526 (24.3%) нь бүлэглэн үйлдсэн гэмт хэрэг байна. Сэжигтэн, яллагдагчийн 411 (0.11%) нь хүүхэд, 825 (0.54%) нь эмэгтэйчүүд байна.

Хүснэгт 8.

БҮРТГЭГДСЭН ХУЛГАЙН ГЭМТ ХЭРЭГ, дүүргээр

Дүүрэг	Хулгайн гэмт хэргийн тоо, бүгд			Үүнээс:		
				Хувийн өмчийн хулгайн гэмт хэргийн тоо		
	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI
Нийслэлийн дүн	2 323	3 096	3 482	1 994	2 121	2 359
Багануур	10	23	21	10	20	13
Багахангай	-	1	-	-	1	-
Баянгол	340	476	620	287	311	427
Баянзүрх	582	913	763	450	629	555
Налайх	31	21	30	30	13	26
Сонгинохайрхан	447	380	469	409	251	322
Сүхбаатар	422	464	548	368	313	345
Хан-Уул	273	515	652	255	386	433
Чингэлтэй	218	303	379	185	197	238

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гэмт хэрэг: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг ойлгоно.

16, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг: Тухайн хугацаанд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн тоог 16, түүнээс дээш насны хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 10000- аар үржүүлж тооцно.

Хохирогч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, бусад эрх, эрх чөлөө, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус хохирол хүлээсэн хүн, хуулийн этгээдийг ойлгоно.

Гэмт хэргийн хохирол: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан гэмт хэргийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөө, нийтийн болон үндэсний ашиг сонирхол, аюулгүй байдалд шууд учирсан үр дагаврыг гэмт хэргийн хохиролд тооцно.

Яллагдагч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоолтой танилцсан сэжигтнийг ойлгоно.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСӨВ

Нийслэлийн төсвийн нийт орлого 2025 оны эхний хагас жилд 1854.9 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 179.8 тэрбум төгрөгөөр дутуу бүрджээ.

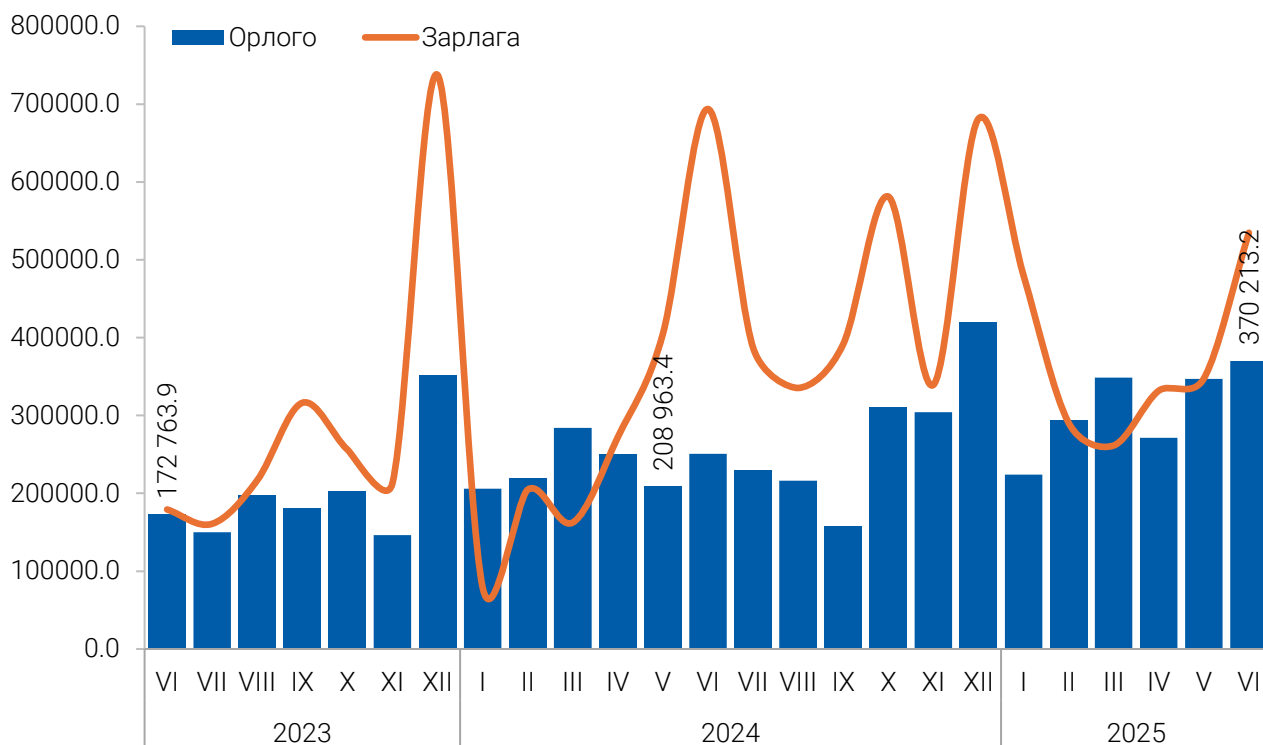
Нийслэлийн төсвийн нийт орлого 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1854.9 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 179.8 (8.8%) тэрбум төгрөгөөр дутуу бүрджээ. Төсвийн нийт орлогын 1582.9 (85.3%) тэрбум төгрөгийг татварын орлого (орлогын албан татвар, хөрөнгийн албан татвар, бусад татвар, төлбөр, хураамж), 272.0 (14.7%) тэрбум төгрөгийг татварын бус орлого тус тус эзэлж байна.

2025 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийслэлийн татварын орлого 1582.9 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 151.0 (8.7%) тэрбум төгрөгөөр, татварын бус орлого 272.0 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 28.3 (9.4%) тэрбум төгрөгөөр тус тус дутуу бүрдсэн байна.

Орлогын албан татвар 142.2 (9.7%) тэрбум төгрөг, хөрөнгийн албан татвар 13.5 (8.9%) тэрбум төгрөгөөр тус тус дутуу, бусад татвар, төлбөр, хураамж 12.7 (10.0%) тэрбум төгрөгөөр илүү биелсэн байна.

Зураг 6.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, сая төгрөг

Хүснэгт 9. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, 2025 оны эхний хагас жилд, дүүргээр

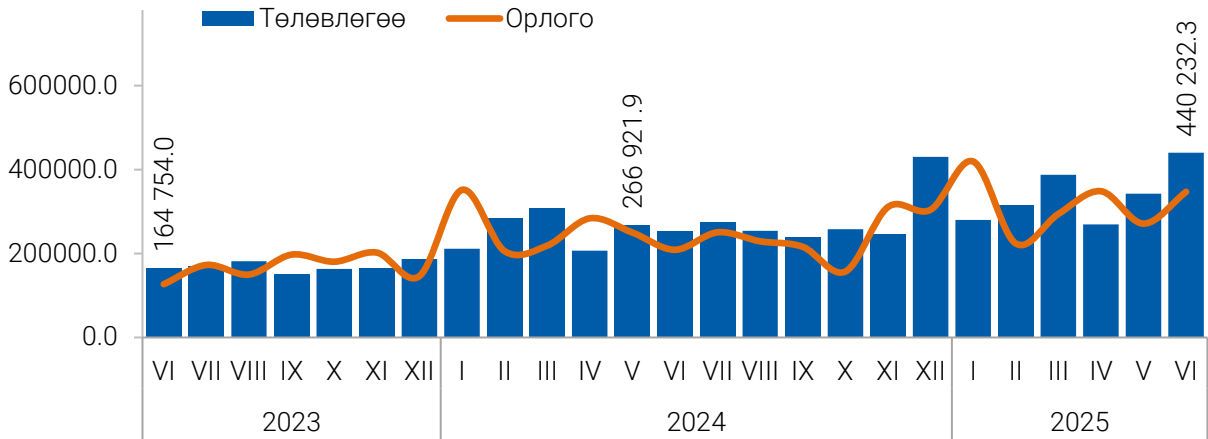
Дүүрэг	Төсвийн орлого			Үүнээс					
				Татварын орлого			Татварын бус орлого		
	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь
	сая төгрөг								
Нийслэлийн дүн	2 034 693.0	1 854 918.5	- 8.8	1 733 925.7	1 582 936.6	- 8.7	300 767.3	271 981.9	- 9.6
Багануур	11 668.5	12 340.9	5.8	10 027.7	9 825.1	- 2.0	1 640.8	2 515.8	53.3
Багахангай	1 177.8	1 595.4	35.5	984.4	1 074.5	9.2	193.4	520.9	2.7 ¹
Баянгол	174 170.8	138 830.8	- 20.3	171 318.3	136 328.8	- 20.4	2 852.5	2 502.0	- 12.3
Баянзүрх	173 192.0	162 753.3	- 6.0	171 152.3	160 508.9	- 6.2	2 039.7	2 244.4	10.0
Налайх	12 774.5	12 688.3	- 0.7	11 061.3	11 223.5	1.5	1 713.2	1 464.8	- 14.5
Сонгинохайрхан	93 982.4	76 702.3	- 18.4	92 237.7	75 561.7	- 18.1	1 744.7	1 140.6	- 34.6
Сүхбаатар	319 575.7	287 458.3	- 10.1	317 795.8	286 089.4	- 10.0	1 779.9	1 368.9	- 23.1
Хан-Уул	294 523.7	239 418.1	- 18.7	292 116.4	235 472.9	- 19.4	2 407.3	3 945.2	63.9
Чингэлтэй	137 669.8	129 457.2	- 6.0	134 658.0	128 328.3	- 4.7	3 011.8	1 128.9	- 62.5
Хотын шууд	815 957.8	793 673.9	- 2.7	532 573.8	538 523.5	1.1	283 384.0	255 150.4	- 10.0

Хүснэгт 10. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, 2025 оны эхний хагас жилд

Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Өөрчлөлт	
	сая төгрөг		Дүн	Хувь
Нийт орлого	2 034 693.0	1 854 918.5	- 179 774.5	- 8.8
Татварын орлого	1 733 925.7	1 582 936.6	-150 989.1	- 8.7
Орлогын албан татвар	1456 137.1	1305 536.0	-150 601.1	- 10.3
Хувь хүний орлогын албан татвар	1046 930.4	905 718.6	-141 211.8	- 13.5
Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын	766 907.7	630 943.2	-135 964.5	- 17.7
Үйл ажиллагааны орлогын	37 565.6	33 736.8	-3 828.8	- 10.2
Хөрөнгийн орлого	80 141.1	77 529.7	-2 611.4	- 3.3
Хөрөнгө борлуулсны орлогын	54 785.4	52 713.4	-2 072.0	- 3.8
Шууд бус орлого	107 530.6	110 795.5	3 264.9	3.0
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-59 999.6	-52 467.0	7 532.6	- 12.6
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	469 206.3	452 284.4	-16 921.9	- 3.6
Хөрөнгийн албан татвар	152 006.2	138 444.0	-13 562.2	- 8.9
Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	55 027.2	51 024.0	-4 003.2	- 7.3
Бууны албан татвар	249.0	180.3	- 68.7	- 27.6
Авто тээврийн ба өөрөө явагч хэрэгслийн	96 650.0	87 164.5	-9 485.5	- 9.8
Малд ногдуулах албан татвар	80.0	75.2	- 4.8	- 6.0
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	125 782.4	138 956.6	13 174.2	10.5
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	50 151.8	46 264.4	-3 887.4	- 7.8
Газрын төлбөр	58 858.9	74 567.3	15 708.4	26.7
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	2 179.3	2 380.7	201.4	9.2
Бусад татвар	14 592.4	15 744.2	1 151.8	7.9
Татварын бус орлого	300 767.3	271 981.9	-28 785.4	- 9.6
Нийтлэг татварын бус орлого	300 267.3	271 981.9	-28 285.4	- 9.4
Хувьцааны ногдол ашиг	575.2	14.5	- 560.7	- 97.5
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	25 910.5	35 701.8	9 791.3	37.8
Торгуулийн орлого	75 888.3	63 263.7	-12 624.6	- 16.6
Түрээсийн орлого	1 400.0	678.0	- 722.0	- 51.6
Хүүгийн орлого	105 062.2	98 805.8	-6 256.4	- 6.0
Бусад орлого	91 431.1	73 518.1	-17 913.0	- 19.6
Өмч хувьчлал	500.0	0.0	- 500.0	-

Зураг 7.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, сая төгрөг

Хүснэгт 11.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, 2025 оны эхний хагас жилд, сая төгрөг

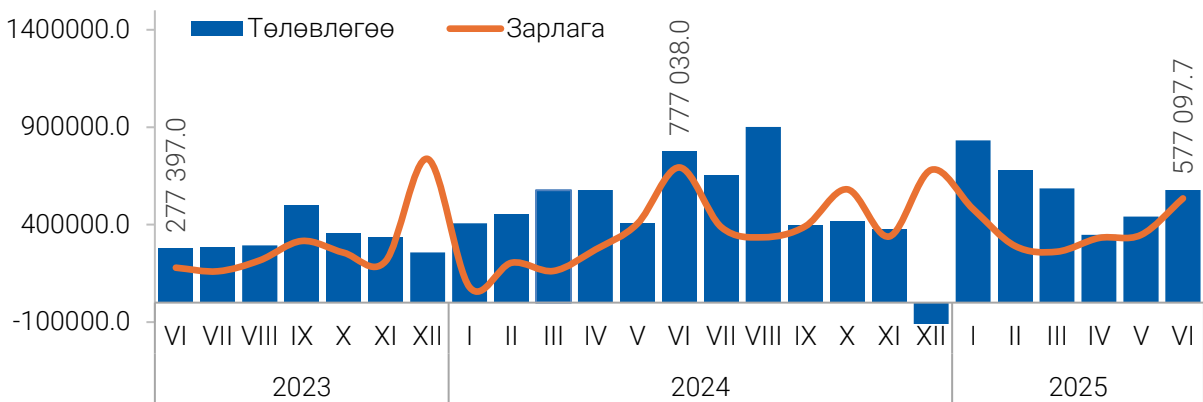
Үзүүлэлт	Зарлага		Өөрчлөлт	
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
Нийслэлийн дүн	3 465 243.6	2 245 944.1	-1 219 299.5	- 35.2
Багануур	26 161.6	14 271.7	-11 889.9	- 45.4
Багахангай	8 563.7	6 544.0	-2 019.7	- 23.6
Баянгол	175 045.1	153 016.8	-22 028.3	- 12.6
Баянзүрх	178 170.4	147 183.5	-30 986.9	- 17.4
Налайх	21 027.6	16 427.5	-4 600.1	- 21.9
Сонгинохайрхан	122 551.8	83 433.2	-39 118.6	- 31.9
Сүхбаатар	344 551.5	261 853.5	-82 698.0	- 24.0
Хан-Уул	314 980.4	195 107.3	-119 873.1	- 38.1
Чингэлтэй	161 786.3	126 007.7	-35 778.6	- 22.1
Хотын шууд	2 112 405.2	1 242 098.9	-870 306.3	- 41.2

2025 оны эхний хагас жилд нийслэлийн төсвөөс нийслэл, дүүргийн байгууллагуудын төлөвлөсөн үйл ажиллагааны зардлын 2245.9 (64.8%)

тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлжээ. Өөрөөр хэлбэл нийслэл, дүүргийн байгууллагууд батлагдсан төсвийнхөө 1219.3 (35.2%) тэрбум төгрөгийг зарцуулаагүй байна.

Зураг 8.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, сая төгрөг

Ойлголт, тодорхойлолт:

Татварын орлого: Орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын орлого, хөрөнгийн албан татвар, нэмэгдэл өртгийн албан татвар, онцгой албан татвар, тусгай зориулалтын орлого, гадаад үйл ажиллагааны орлого, бусад татвар, төлбөр, хураамжаас бүрдэнэ.

Татварын бус орлого: Нийтлэг татварын бус орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлого, улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлгээс бүрдэнэ.

Төсвийн орлого: Ирээдүйн өв сан, тогтворжуулалтын сан болон тэнцвэржүүлсэн орлогоос бүрдэнэ.

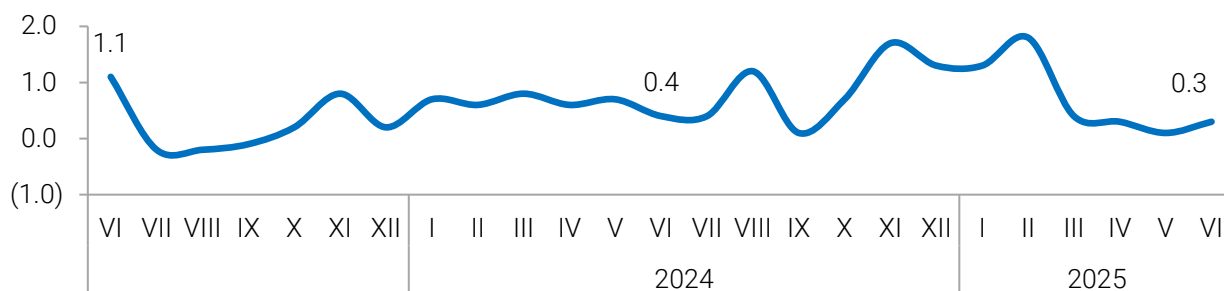
ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 9.4 хувиар өслөө.

Хэрэглээний бараа үйлчилгээний үнэ 2025 оны 6 дугаар сард нийслэлийн хэмжээнд өмнөх оны мөн үеэс 9.4 хувь, өмнөх сараас 0.3 хувиар өссөн байна.

Зураг 9.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Хэрэглээний үнийн индекс 2025 оны 6 дугаар сарыг өмнөх оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 4.0 хувиар өсөхөд Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнэ 8.2 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи мансууруулах бодис бүлгийн үнэ 3.0 хувь, хувцас бөс бараа гутал бүлгийн үнэ 2.1 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш бүлгийн үнэ 3.9 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа бүлгийн үнэ 3.8

хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ 2.8 хувь, тээвэр бүлгийн үнэ 1.6 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 3.2 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ бүлгийн үнэ 7.5 хувиар, даатгал санхүүгийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 6.1 хувиар, бусад бараа үйлчилгээний бүлгийн үнэ 5.3 хувиар өссөн нь тус тус нөлөөлсөн байна.

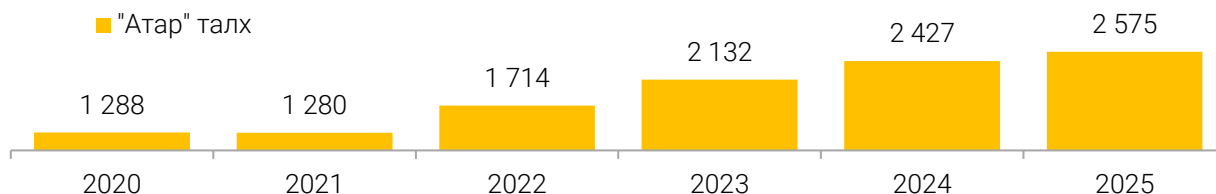
Хүснэгт 12.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, барааны бүлгээр

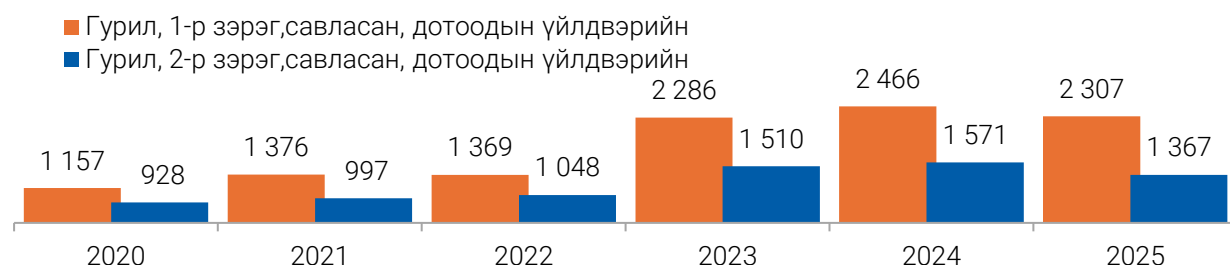
Бараа, үйлчилгээний бүлгийн нэр	2024-VI 2023-VI	2025-VI 2024-VI	2025-VI 2024-XII	2025-VI 2025-V
Ерөнхий индекс	4.8	9.4	4.0	0.3
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	3.9	6.5	8.2	1.1
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	4.2	5.5	3.0	-0.1
Хувцас, бөс бараа, гутал	4.1	11.0	2.1	0.2
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	5.6	24.9	3.9	0.1
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	5.9	7.4	3.8	0.2
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	7.3	5.6	2.8	0.2
Тээвэр	-1.3	5.7	1.6	-0.5
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	1.8	-0.4	0.0	0.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	3.9	7.0	3.2	0.9
Боловсролын үйлчилгээ	21.2	20.4	0.0	0.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	8.8	10.4	7.5	0.1
Даатгал, санхүүгийн үйлчилгээ	2.3	6.1	6.1	0.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	11.6	11.1	5.3	0.8

2025 оны 6 дугаар сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 417 төрлийн бараа, үйлчилгээний үнийг өмнөх сартай харьцуулахад 41.4 хувь нь өсөж, 22.4 хувь нь буурч, 36.2 хувь нь тогтвортой байв.

Зураг 10. НЭГ ШИРХЭГ ТАЛХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

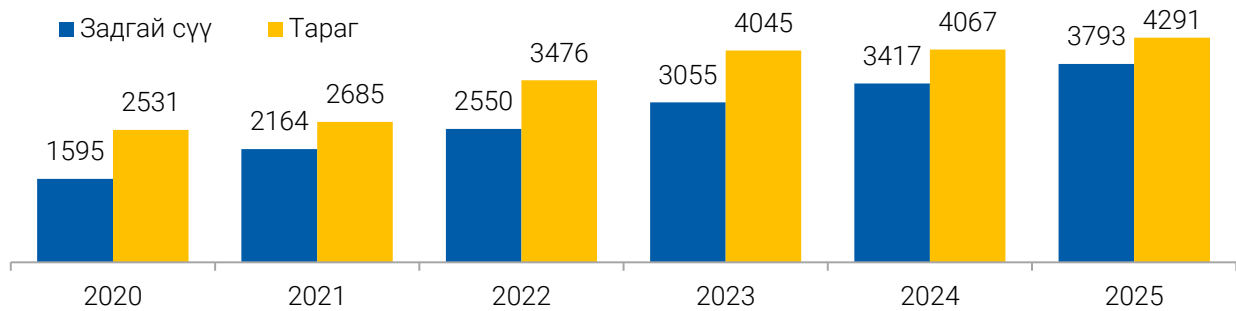
Зураг 11. НЭГ КИЛОГРАММ САВЛАСАН ГУРИЛЫН ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

Зураг 12. НЭГ КИЛОГРАММ ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

Зураг 13. НЭГ ЛИТР ТАРАГ, СҮҮНИЙ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

Хүснэгт 13. НЭГ КИЛОГРАММ МАХНЫ ЖИЖИГЛЭН ХУДАЛДАХ ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар, төгрөг

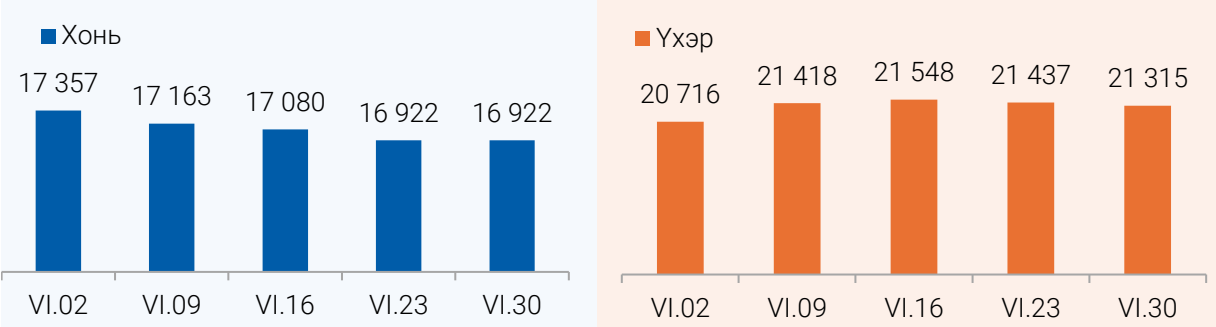
Үхрийн ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2020	10 524	11 412	11 660	11 735	11 939	12 640	12 758	11 751	11 237	10 684	11 074	11 208
2021	11 614	12 606	12 666	13 853	13 956	14 768	14 793	13 700	13 420	13 277	13 342	13 493
2022	14 059	13 999	14 255	14 532	15 144	15 387	15 119	14 236	13 730	13 562	13 226	13 395
2023	13 610	14 416	15 072	16 747	18 476	20 100	19 040	16 436	16 277	15 688	15 542	15 842
2024	16 436	17 149	17 624	18 126	19 531	18 895	18 533	17 735	18 137	17 864	17 783	18 261
2025	19 073	19 637	19 932	20 064	20 280	21 285						

Хонины ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2020	8 590	9 593	9 763	9 836	10 125	10 385	10 648	9 864	9 169	8 551	8 632	8 579
2021	9 034	10 459	10 692	12 318	12 389	12 696	12 440	11 380	10 974	11 006	10 773	10 846
2022	11 530	11 939	12 585	12 620	12 705	12 803	12 358	11 526	11 022	10 238	9 806	9 918
2023	10 545	11 721	12 820	14 062	15 369	16 597	15 288	13 237	12 702	12 006	11 834	12 078
2024	12 923	13 776	13 917	14 628	16 054	16 355	15 294	14 745	14 510	14 245	14 088	14 697
2025	15 560	16 495	17 177	17 458	17 270	17 088						

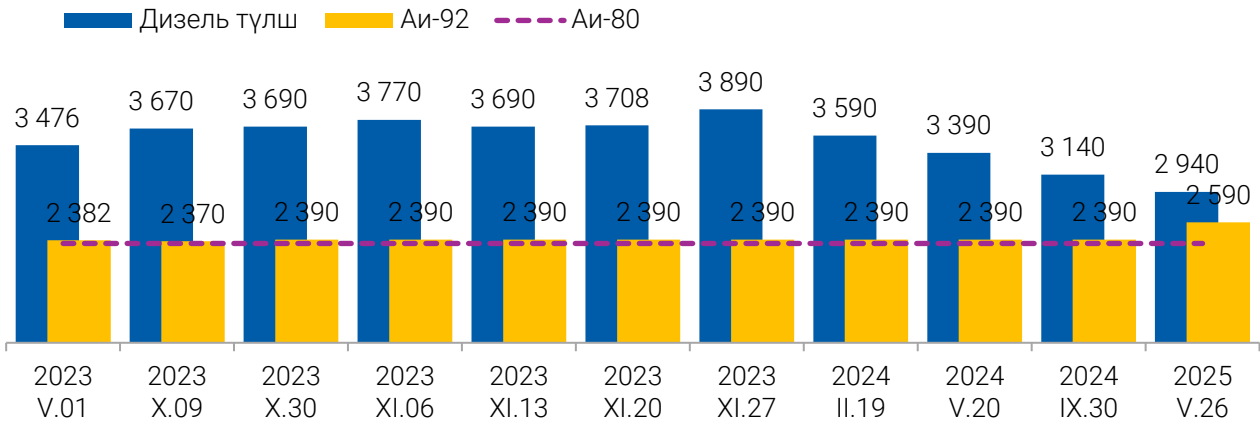
2025 оны 6 дугаар сард хүнсний зах, супермаркет, бөөний төвүүдэд жижиглэн худалдаалагдаж буй үхрийн ястай махны

үнэ өмнөх сартай харьцуулахад 4.9 хувиар өссөн бол хонины ястай махны үнэ 1.0 хувиар буурсан байна.

Зураг 14. НЭГ КГ ХОНЬ, ҮХРИЙН МАХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, төгрөг

Зураг 15. НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, өөрчлөлт орсон өдрөөр

Хүснэгт 14.

ТҮЛШНИЙ ҮНЭ, төгрөг

Байршил	2023.VI.26			2024.VI.24			2025.VI.30		
	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг
	Хар мод	Нарс мод		Нарс мод	Хар мод		Хар мод	Нарс мод	
Чингэлтэй	6 500	6 000	3 750	7 000	7 500	3 750	7 500	7 000	3 750
Сүхбаатар	7 000	6 000	3 750	7 000	7 500	3 750	7 500	7 000	3 750
Цайз зах	6 500	6 000	3 750	7 500	8 500	3 750	8 000	8 000	3 750
Хангай зах	6 000	5 500	3 750	7 000	7 000	3 750	7 000	7 000	3 750
Дундаж үнэ	6 500	5 875	3 750	7 125	7 625	3 750	7 500	7 250	3 750

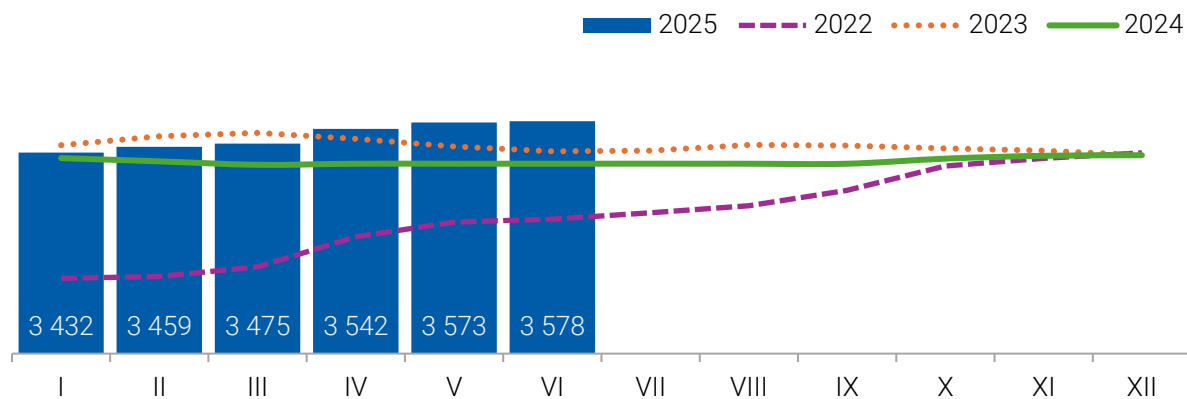
Хүснэгт 15.

НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, төгрөг

ШТС	2024.VI.24					2025.VI.30				
	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ
Жаст Ойл	-	-	2 390	3 390	-	-	-	2 590	2 940	-
Петровис	3 910	2 370	2 390	3 390	-	3 510	2 370	2 590	2 940	-
Магнай трейд	3 910	-	2 390	3 390	-	3 510	-	2 590	2 940	-
Сод монгол	3 910	2 315	2 390	3 390	-	3 510	2 315	2 590	2 940	-
Шунхлай	3 910	2 350	2 390	3 390	-	3 510	2 350	2 590	2 940	-
Юнигаз	-	-	-	-	1 790	-	-	-	-	1 950
Дундаж үнэ	3 910	2 345	2 390	3 390	1 790	3 510	2 345	2 590	2 940	1 950

Зураг 16.

АМ.ДОЛЛАРЫН ХАНШИЙН САРЫН ДУНДАЖ ХӨДӨЛГӨӨН, төгрөг²

Эх үүсвэр: Монголбанкны статистикийн мэдээлэл

Ойлголт, тодорхойлолт:

Хэрэглээний сагс: Үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн дундаж өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалтыг ойлгоно.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний жин: Өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувь.

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ): Хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

Тооцох аргачлал:

ХҮИ-ийг хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглан, хувиргасан үнийн Ласпейресийн индексийн томъёогоор тооцно. Үүнд:

$$I_{ct}^L = \sum \left(\frac{P_{it}}{P_{it-1}} \right) \left(\frac{P_{it-1}}{P_{it-2}} \right) \dots \left(\frac{P_{i2}}{P_{i1}} \right) \left(\frac{P_{i1}}{P_{i0}} \right) \frac{P_{i0} Q_{i0}}{\sum P_{i0} Q_{i0}}$$

I_{ct}^L – t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс

t – Тайлант үе

0 – суурь үе

P_{it}^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

P_{i0}^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

Q_{i0}^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

ХҮИ-ийн сагсны төлөөлөх чадварыг нэмэгдүүлэх, үнэн зөв байдлыг хангах үүднээс хэрэглээний сагс, жинг 5 жилд нэг удаа шинэчилдэг. Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний сагсыг Улаанбаатар хотод 344 бараа, үйлчилгээ (аймагт 238 бараа, үйлчилгээ)-ээр бүрдүүлж, Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааны 2015 оны үр дүнгээр жинг тооцон, 2015 оны шинэчилсэн суурьтайгаар 2017 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тархааж байна. ХҮИ-ийг тооцохдоо бараа, үйлчилгээний геометр дундаж үнийг ашигласан.

МАЛ АЖ АХУЙ

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны эхний хагас жилд 1 150 толгой мал хорогдсон байна.

2025 оны эхний хагас жилд 1 150 толгой том мал зүй бусаар хорогдож том малын зүй бус хорогдлын 475 (41.3%) нь хээлтэгч

мал байна. Хорогдсон нийт малын 24.3 хувийг адуу, 23.5 хувийг үхэр, 24.3 хувийг хонь, 27.9 хувийг ямаа эзэлжээ.

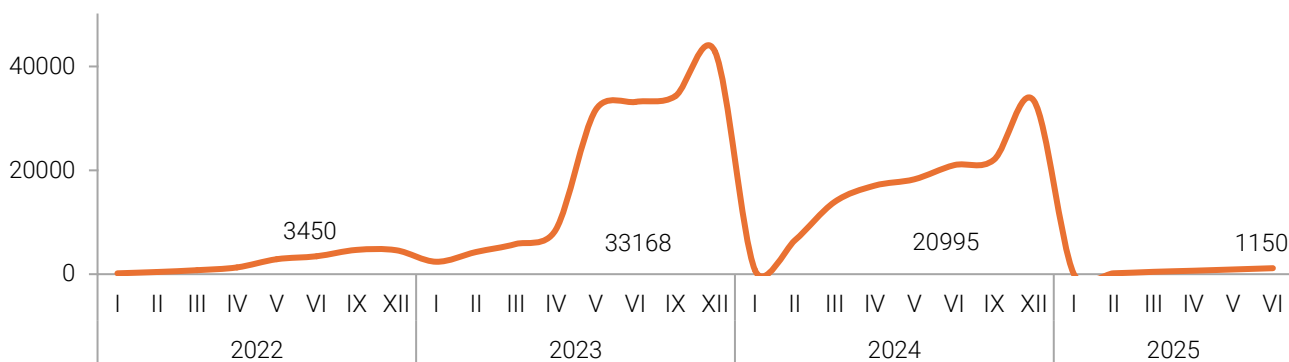
Хүснэгт 16.

ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, дүүргээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, толгой

Төрөл	2024 I-VI		2025 I-VI		Өөрчлөлт	
	Хорогдсон мал	Хээлтэгч	Хорогдсон мал	Хээлтэгч	Дүн	хувь
Нийслэлийн дүн	20 995	8 255	1 150	475	-19 845	-94.5
Багануур	7 104	2 428	270	79	-6 834	-96.2
Багахангай	1 488	511	43	0	-1 445	-97.1
Баянзүрх	1 829	1 184	239	86	-1 590	-86.9
Налайх	3 091	1 269	115	47	-2 976	-96.3
Сонгинохайрхан	3 327	1 082	283	196	-3 044	-91.5
Хан-Уул	4 156	1 781	200	67	-3 956	-95.2

Зураг 17.

ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДЛЫН МЭДЭЭ, сараар

Ойлголт, тодорхойлолт:

Том малын зүй бус хорогдол: Гэнэтийн аюулаар буюу байгалийн аюулт үзэгдэл, өвчнөөр хорогдсон (халдвартай, халдваргүй) зэрлэг амьтанд идүүлсэн,

барилсан ба бусад шалтгаанаар хорогдсон төл малаас бусад малыг оруулна.

Бэлэн хээлтэгч: Малын төрөл бүр дэх нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

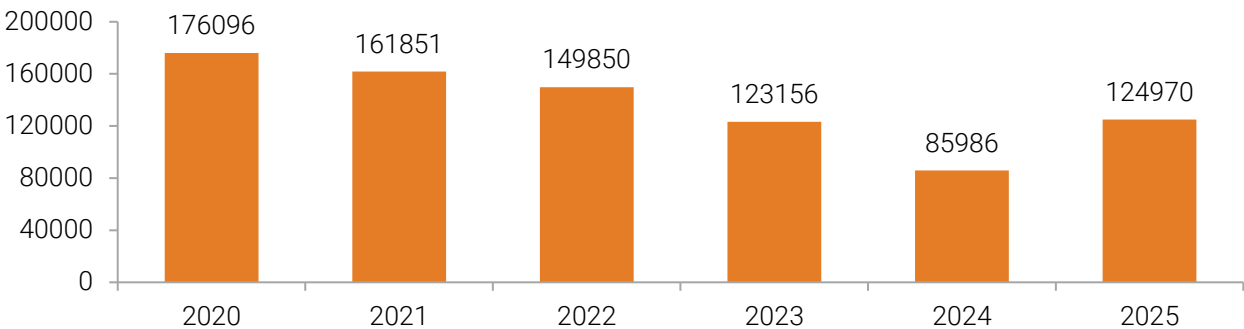
МАЛ ТӨЛЛӨЛТ, БОЙЖИЛТ:

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны эхний хагас жилд төл бойжилт 98.7 хувьтай байна.

Нийслэлийн хэмжээнд 2024 оны эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 206 465 хээлтэгч малын 126 498 (61.3%) нь 2025 оны эхний хагас жилийн байдлаар

төллөсөн байна. Нийт 126 498 төл гарсны 1 528 төл мал хорогдож, 124 970 төл бойжиж, төл бойжилт 98.8 хувьтай байна.

Зураг 18. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ТОО, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, толгой

Мал төллөлтийн мэдээг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад төллөсөн хээлтэгч 36 488 (40.5%) толгойгоор, бойжсон төл 38 984 (45.3%) толгойгоор тус тус өссөн

байна. Бойжуулсан нийт төлийн 11.4 хувийг унага, 20.5 хувийг тугал, 39.5 хувийг хурга, 28.6 хувийг ишиг эзэлжээ.

Хүснэгт 17. МАЛ ТӨЛЛӨЛТ, эх малын төрлөөр, жилийн бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, толгой

Эх малын төрөл	Оны эхний хээлтэгч		Хорогдсон хээлтэгч		Төллөсөн хээлтэгч	
	2024	2025	2024 I-VI	2025 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI
Дүн	208 427	206 465	8 255	475	90 010	126 498
Гүү	29 458	35 901	727	92	8 515	14 387
Үнээ	43 729	46 801	907	108	15 765	26 016
Ингэ	14	32	0	0	4	13
Эм хонь	79 918	71 300	3 632	127	38 769	49 742
Эм ямаа	55 308	52 431	2 989	148	26 957	36 340

Эм хонины 49 742 толгой буюу 69.8 хувь, эм ямааны 36 340 толгой буюу 69.3 хувь, үнээний 26 016 толгой буюу 55.6 хувь, гүүний 14 387 толгой буюу 40.1 хувь, 13 толгой буюу 40.6 хувь нь тус тус төллөсөн байна.

Хүснэгт 18. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, дүүргээр, эхний хагас жилийн байдлаар, толгой

Дүүрэг	Төллөсөн хээлтэгч	Гарсан төл	Хорогдсон төл	Бойжсон төл	Төл Бойжилт
Дүн	126 498	126 498	1 528	124 970	98.8
Багануур	62 494	62 494	529	61 965	99.2
Багахангай	10 427	10 427	20	10 407	99.8
Баянзүрх	11 683	11 683	187	11 496	98.4
Налайх	11 456	11 456	89	11 367	99.2
Сонгинохайрхан	18 555	18 555	581	17 974	96.9
Хан-Уул	11 883	11 883	122	11 761	99.0

Хүснэгт 19. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, төрлөөр, эхний хагас жилийн байдлаар

Үзүүлэлт	2023	2024	2025	Үүнээс:				
				Ботго	Унага	Тугал	Хурга	Ишиг
Бойжилтын хувь	91.0	95.5	98.8	100.0	98.7	98.7	99.1	98.5
Гарсан төл	135 325	90 010	126 498	13	14 387	26 016	49 742	36 340
Бойжсон төл	123 156	85 986	124 970	13	14 193	25 667	49 318	35 779
Хорогдсон төл	12 169	4 024	1 528	-	194	349	424	561

АЖ ҮЙЛДВЭР

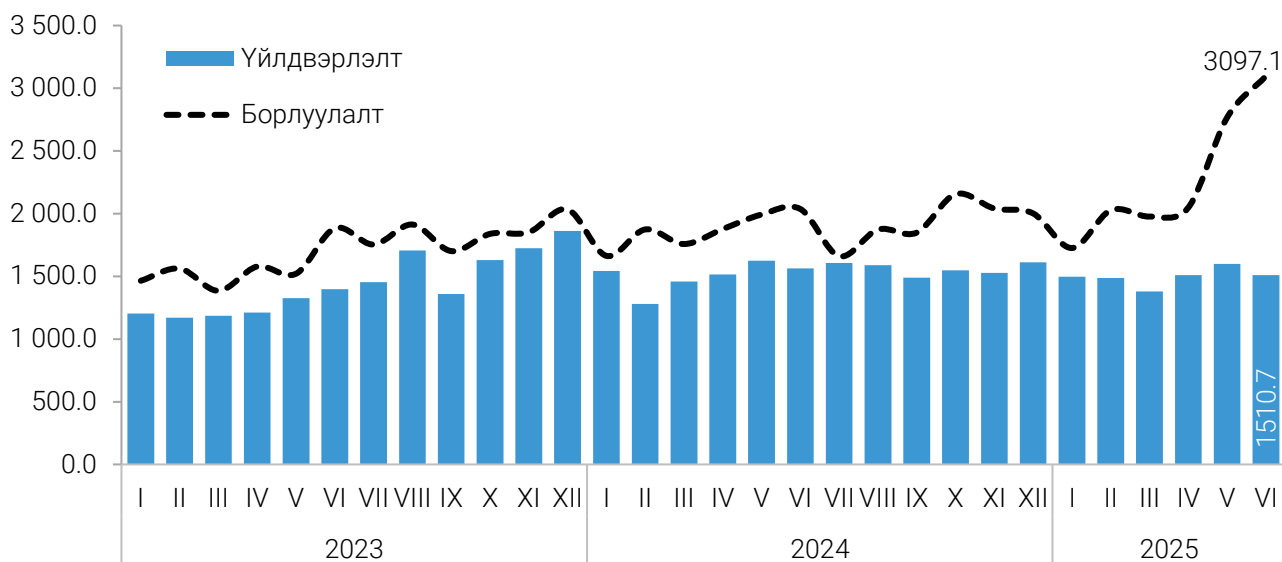
Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл өмнөх оны мөн үеэс 16.1 хувиар өслөө.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 8.7 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 1.2 (16.1%) их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхайн олборлолт 763.8 (19.5%) тэрбум төгрөг, боловсруулах үйлдвэрлэл 128.4 (5.0%)

тэрбум төгрөг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 309.2 (32.6%) тэрбум төгрөг, ус хангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог, хаягдлын менежмент болон цэвэрлэх үйл ажиллагаа 9.4 (10.0%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Зураг 19.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, БОРЛУУЛАЛТ, САРААР, ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 4.7 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 763.8 (19.5%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд металлын хүдэр олборлолт 1.0 (41.9%) их наяд төгрөгөөр, бусад ашигт малтмал олборлолт 18.6 (5.7%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 2.7 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 127.7 (5.0%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд мах боловсруулах үйлдвэрлэл 20.8 (7.9%) тэрбум төгрөгөөр, жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт 7.4 (32.3%)

тэрбум төгрөгөөр, үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 3.9 (3.0%) тэрбум төгрөгөөр, хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 39.0 (16.1%) тэрбум төгрөгөөр, ундаа үйлдвэрлэл 67.6 (11.9%) тэрбум төгрөгөөр, арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 1.1 (5.6%) тэрбум төгрөгөөр, тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл 497.4 (2.5дахин) сая төгрөгөөр, химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 33.3 (21.3%) тэрбум төгрөгөөр, үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл 4.0 (8.0%) тэрбум төгрөгөөр, резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 5.9 (10.5%) тэрбум төгрөгөөр, төмөрлөг бус эрдэс

бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл 16.8 (17.3%) тэрбум төгрөгөөр, машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ 39.7 (30.5%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1.3 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 309.2 (32.6%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 103.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9.4 (10.0%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд хог

хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах, дахин ашиглах 7.9 (30.3%) тэрбум төгрөгөөр, ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа 1.9 (2.8%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбар 2025 оны 6 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1.6 их наяд төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт хийснээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар 54.3 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрлэл 33.7 хувийг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 10.8 хувийг, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 1.1 хувийг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 20. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2024		2025*		Өөрчлөлт	
		VI	I-VI	VI	I-VI	Дүн	Хувь
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр							
Чулуун нүүрс	мян.т	1 371.2	6 720.4	1 032.6	5 758.3	- 962.1	-14.3
Хүрэн нүүрс, бөөгнөрөөгүй	мян.т	561.3	2 876.7	272.1	2 499.3	- 377.4	-13.1
Газрын тос	мян.барр	331.2	2 135.5	309.1	1 899.4	- 236.1	-11.1
Цэвэршүүлээгүй алт	кг	756.9	3 664.4	689.4	2 915.7	- 748.7	-20.4
Хайлуур жонш	мян.т	8.6	14.2	0.3	1.2	- 13.0	-91.3
Мөнгөний баяжмал	т	1 511.3	9 305.5	1 107.8	5 948.2	- 3 357.3	-36.1
Боловсруулах үйлдвэр							
Малын мах	т	2 801.8	14 203.3	2 906.8	12 678.8	- 1 524.5	-10.7
Хиам	т	926.2	5 113.7	982.8	5 226.5	112.8	2.2
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	4 627.3	29 022.9	4 487.0	30 637.7	1 614.8	5.6
Гурил	мян.т	7.1	55.3	11.6	57.6	2.3	4.2
Талх	т	2 496.1	14 377.9	2 137.7	13 222.1	- 1 155.8	-8.0
Нарийн боов	т	1 862.1	10 500.0	2 331.6	11 534.6	1 034.6	9.9
Гоймон	т	430.0	3 045.5	225.7	1 695.3	- 1 350.2	-44.3
Цэвэр спирт	мян.л	615.3	3 928.0	557.6	3 433.1	- 494.9	-12.6
Цагаан архи	мян.л	1 747.9	10 386.2	1 164.0	8 613.3	- 1 772.9	-17.1
Ус, ундаа, жүүс	сая.л	38.3	204.2	38.1	207.8	3.6	1.8
Янжуур тамхи	мян.блок	373.9	1 426.4	101.9	1 121.8	- 304.6	-21.4
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	25.7	152.8	25.8	128.6	- 24.2	-15.9
Самнасан ноолуур	т	63.2	281.6	167.7	433.4	151.8	53.9
Угаасан ноолуур	т	363.5	734.3	180.0	207.5	- 526.8	-71.7

Нүүрсэн шахмал түлш	мян.т	0.0	244.6	0.0	163.6	- 81.0	-33.1
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж							
Цахилгаан эрчим хүч	сая.квт.цаг	497.8	4 000.7	557.7	4 381.2	380.5	9.5
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	260.4	6 210.8	247.0	6 357.3	146.5	2.4
Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа							
Төвлөрсөн сүлжээгээр цэвэр, бохир ус дамжуулах, түгээх үйлчилгээ (уур, халуун уснаас бусад)	мян.м3	4 453.6	26 577.9	4 556.5	27 657.5	1 079.6	4.1

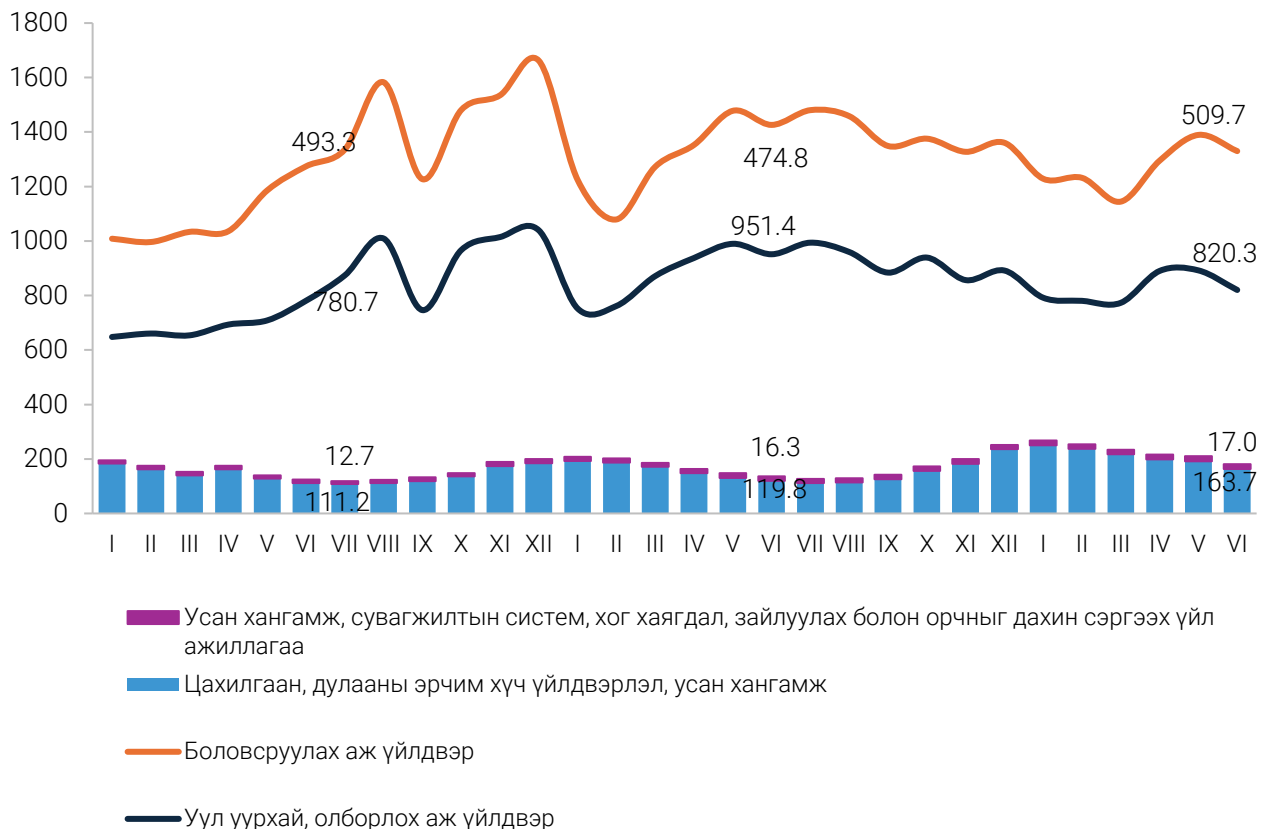
Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 13.6 их наяд төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 2.6 (23.8%) их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхай, олборлолтын салбарын борлуулалт 2.0 (28.7%) их наяд төгрөгөөр, боловсруулах үйлдвэрлэл 263.9 (9.3%) тэрбум төгрөгөөр, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт салбарын борлуулалт 308.8 (32.5%) тэрбум төгрөгөөр, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа салбарын борлуулалт 5.3 (5.5%) тэрбум

төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Гадаад зах зээлд 2025 оны эхний хагас жилийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр 8.3 их наяд төгрөгийн борлуулалт хийсний 8.1 их наяд төгрөг нь уул уурхайн, олборлох салбарын борлуулалт байна. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний гадаад борлуулалтын 9.0 хувийг нүүрс олборлолтын салбар, 84.8 хувийг металлын хүдэр олборлолтын салбар, 5.9 хувийг газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолтын салбар, 0.3 хувийг бусад ашигт малтмал олборлолтын салбар эзэлж байна.

Зураг 20.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, салбараар, тэрбум төгрөг

Хүснэгт 21. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, сая төгрөг

Салбар	Нийт үйлдвэрлэлт			2025* I-VI 2024 I-VI
	2023 I-VI	2024 I-VI	2025* I-VI	Хувь
БҮГД	6 971 786.6	7 517 849.7	8 727 900.2	16.1
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	3 622 556.8	3 913 716.3	4 677 490.8	19.5
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	596 431.5	833 914.2	633 601.2	- 24.0
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	634 336.1	580 337.7	501 480.7	- 13.6
Металлын хүдэр олборлолт	2 348 980.0	2 456 705.4	3 484 774.5	41.8
Бусад ашигт малтмал олборлолт	17 724.7	17 574.8	36 149.4	105.6
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	25 084.4	25 184.1	21 484.9	- 14.7
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	2 387 685.5	2 561 921.6	2 689 615.8	5.0
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	1 333 425.8	1 469 897.5	1 595 599.7	8.6
Мах боловсруулах, консервлох	310 861.2	263 005.7	283 808.9	7.9
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	19 800.7	22 909.9	30 305.1	32.3
Сүү сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	212 178.3	239 603.6	229 593.6	- 4.2
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	137 064.5	127 736.9	131 593.5	3.0
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	209 991.5	241 947.6	280 930.1	16.1
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	2 854.0	6 007.8	3 116.1	- 48.1
Ундаа үйлдвэрлэл	440 675.5	568 686.0	636 252.4	11.9
Тамхи үйлдвэрлэл	31 715.7	33 217.2	24 075.2	- 27.5
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	250 011.8	189 068.9	158 031.8	- 16.4
Хувцас үйлдвэрлэл	111 299.8	113 508.5	103 691.3	- 8.6
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	19 686.7	20 652.3	21 798.0	5.5
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	150.4	327.3	824.6	2.5 ¹
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	42 358.1	48 045.4	47 165.5	- 1.8
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	26 016.8	31 569.7	26 270.0	- 16.8
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	114 278.4	123 445.3	81 446.3	- 34.0
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	100 198.1	156 579.2	189 932.6	21.3
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	38 516.3	50 561.6	54 596.5	8.0
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	55 190.1	55 718.3	61 568.8	10.5
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	85 378.9	97 061.0	113 840.4	17.3
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0	
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	20 423.9	13 746.9	11 248.2	- 18.2
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	.0	.0	
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 377.0	1 694.0	2 692.2	58.9
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 921.5	3 402.8	2 714.7	- 20.2
Тавилга үйлдвэрлэл	8 228.8	9 399.5	10 301.8	9.6
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	11 549.8	13 925.1	14 022.5	0.7
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	133 936.0	130 101.1	169 795.6	30.5
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	885 552.3	948 498.7	1 257 712.8	32.6
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	885 552.3	948 498.7	1 257 712.8	32.6
УС ХАНГАМЖ; СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	75 992.0	93 713.1	103 080.8	10.0
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	52 520.5	66 853.8	68 753.6	2.8
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	22 304.8	26 064.5	33 966.1	30.3
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	1 166.7	794.8	361.1	- 54.6

Хүснэгт 22. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БОРЛУУЛСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, сая төгрөг

Салбар	Нийт борлуулалт			2025* I-VI 2024 I-VI	Экспор т
	2023 I-VI	2024 I-VI	2025* I-VI	хувь	хувь
БҮГД	9 085 361.1	11 045 144.7	13 662 130.9	23.7	61.0
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	5 050 564.1	7 062 736.0	9 085 930.3	28.6	89.7
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	672 461.2	1 609 553.8	988 052.5	-38.6	74.2
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	616848.1	567 777.3	479 538.5	-15.5	100.0
Металлын хүдэр олборлолт	3 718 519.5	4 845 272.9	7 565 608.9	56.1	91.3
Бусад ашигт малтмал олборлолт	17 650.9	14 947.9	31 245.4	2.1 ¹	81.3
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	25 084.4	25 184.1	21 484.9	-14.7	0.0
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	3 071 584.9	2 937 904.1	3 217 606.4	9.5	5.7
Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	2 063 772.1	1 918 482.1	2 180 672.8	13.7	5.6
Мах боловсруулах, консервлох	370 244.6	303 938.1	354 715.0	16.7	33.7
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	33 605.6	42 013.5	49 683.8	18.3	
Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	261 259.4	291 039.7	268 713.9	-7.7	
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	154 972.0	132 676.9	107 956.1	-18.6	
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	255 545.8	301 228.9	289 775.5	-3.8	
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	2 854.0	4 575.6	3 071.1	-32.9	
Ундаа үйлдвэрлэл	985 290.8	843 009.5	1 106 757.5	31.3	0.2
Тамхи үйлдвэрлэл	27 550.4	18 578.3	19 104.3	2.8	
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	253 242.9	180 800.7	105 952.9	-41.4	42.0
Хувцас үйлдвэрлэл	97 680.6	95 565.3	104 746.2	9.6	8.2
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	16 508.1	23 632.9	21 693.0	-8.2	
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	176.4	407.2	846.0	207.8	
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	50 219.7	52 990.6	56 033.6	5.7	
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	30 581.1	35 321.6	27 819.9	-21.2	
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	38 425.1	39 155.0	24 454.7	-37.5	
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	92 627.1	173 024.5	192 494.1	11.3	
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	52 511.2	57 114.0	63 240.7	10.7	0.3
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	55 794.0	56 438.5	62 214.2	10.2	
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	92 971.1	104 168.6	118 712.1	14.0	
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0		
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	19 769.6	15 536.2	18 927.8	21.8	51.1
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	0.0	0.0		
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 361.8	1 597.8	2 705.0	69.3	
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 921.5	3 402.8	2 714.7	-20.2	
Тавилга үйлдвэрлэл	9 565.7	11 187.9	12 941.9	15.7	
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	12 143.4	14 021.1	14 226.5	1.5	1.5
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	152 741.5	136 479.0	188 106.2	37.8	
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	885 552.3	948 916.6	1 257 712.8	32.5	
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	885 552.3	948 916.6	1 257 712.8	32.5	
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	77 659.8	95 588.0	100 881.4	5.5	
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	52 520.5	66 853.8	68 766.1	2.9	
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	23 916.3	28 152.5	31 708.7	12.6	
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	1 223.1	581.7	406.6	-30.1	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн

эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны ангилал: НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд нийцүүлэн боловсруулсан үндэсний ангилал юм.

ХОТ НИЙТИЙН АЖ АХУЙ

Нийслэлийн хэмжээнд борлуулсан нийт уснаас хүн амд 21.2 сая.м³ (64.0%), аж ахуйн нэгж, байгууллагад 5.9 сая.м³ (17.7%) цэвэр усыг борлуулжээ.

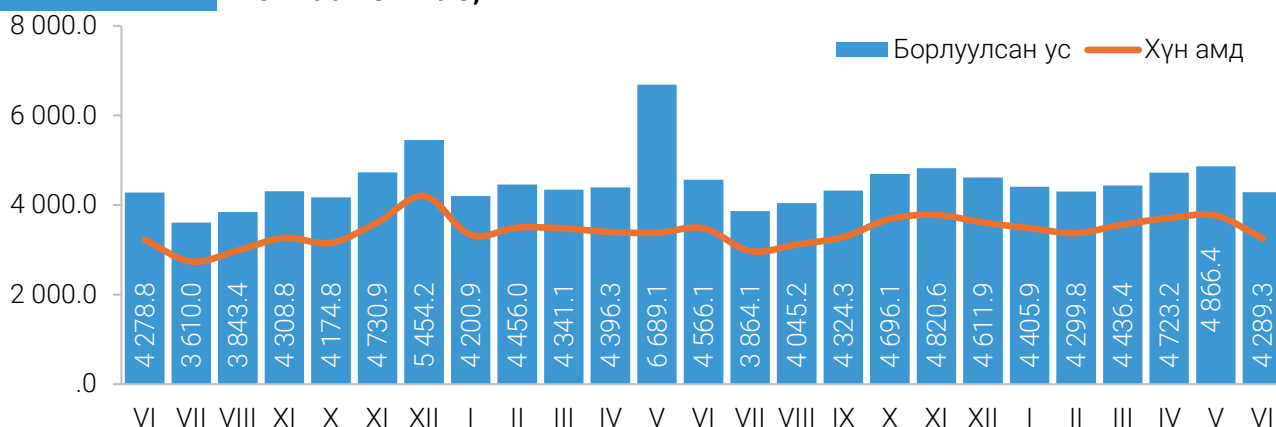
2025 оны эхний хагас жилд нийт 21.2 сая.м³ цэвэр ус борлуулж, 36.5 тэрбум төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

Хүснэгт 26. УС СУВАГ АШИГЛАЛТЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, үйлчилгээний төрлөөр

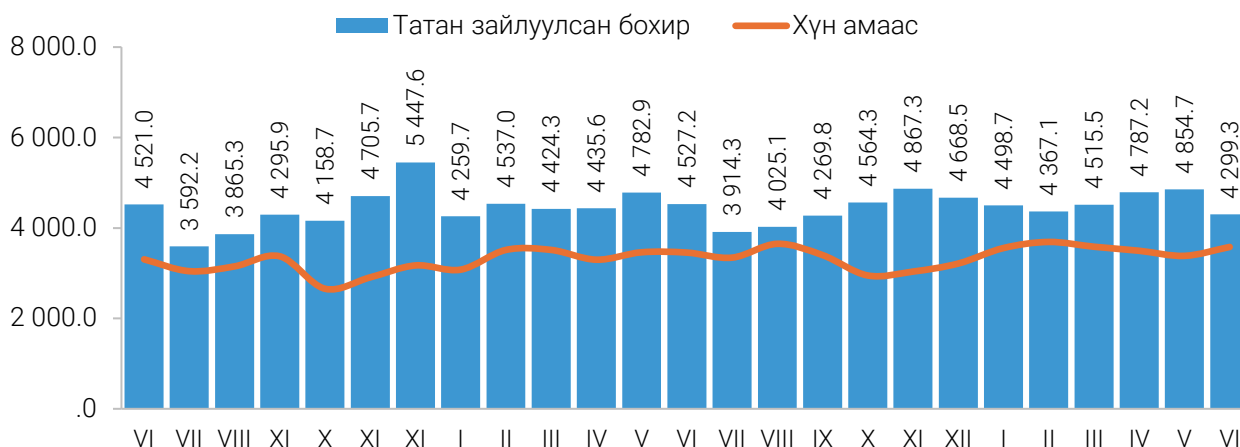
Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI	<u>2025 I-VI</u> 2024 I-VI
Шахсан ус	мянган м ³	29 416.6	31 655.9	31 089.6	101.8
Борлуулсан ус	мянган м ³	25 698.4	26 807.5	27 021.0	99.2
Хүн амд	мянган м ³	19 901.3	20 927.5	21 156.4	98.9
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	5 797.1	5 879.9	5 864.6	100.3
Татан зайлуулсан бохир	мянган м ³	25 985.4	26 969.7	27 322.5	98.7
Хүн амаас	мянган м ³	19 663.4	20 610.7	21 001.0	98.1
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	6 322.0	6 359.0	6 321.4	100.6
Ус борлуулалтын орлого	сая төгрөг	28 732.8	36 430.4	36 543.2	99.7
Хүн амаас	сая төгрөг	14 930.8	18 861.5	18 981.2	99.4
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	13 801.9	17 568.9	17 561.9	100.0
Сувагжуулалтын орлого	сая төгрөг	22 812.1	28 818.7	28 842.4	100.0
Хүн амаас	сая төгрөг	9 759.7	12 439.9	12 545.5	99.2
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	13 052.4	16 378.8	16 296.9	100.5

Зураг 24.

БОРЛУУЛСАН УС, мян.м³

Зураг 25.

ТАТАН ЗАЙЛУУЛСАН БОХИР, сараар, мян.м³

Цэвэрлэх байгууламжаар 33.6 сая.м³ бохирог цэвэрлэж, аж ахуйн нэгж, байгууллага, өрхийн 27.3 сая.м³ бохир шингэнийг татан зайлуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Шахсан ус: Ус хангамжийн эх үүсвэрээс хотын ус хангамжийн төвлөрсөн сүлжээнд нийлүүлсэн усыг хэлнэ.

Борлуулсан ус: Хотын ус хангамжийн төвлөрсөн системээс хэрэглэгчийн тоолуураар болон ус түгээх байраар дамжуулан борлуулсан усыг хэлнэ.

Татан зайлуулсан бохир: Ус ариутгах татуургын шугамаар дамжуулан бохир ус цэвэрлэх байгууламжид хүлээн авсан бохир усыг хамруулна.

Сувагжуулалтын орлого: Хэрэглэгчийн тоолуураар болон бохир зөөврийн авто машинаар дамжуулан ариутгах татуургын системд хүлээн авч татан зайлуулсан үйлчилгээний орлогыг хамааруулна.

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2025 оны эхний хагас жилд 10.9 °C байв.

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2025 оны эхний хагас жилд 17.7 °C байв. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 1.6°C-аар хүйтэн, олон жилийн дундажтай харьцуулбал 1.1°C-аар дулаан байв. Энэ сарын хамгийн дулаан

хэм 34.4°C, хамгийн хүйтэн хэм 2.3°C, хур тунадасны нийлбэр 26.8 миллиметр, салхины үнэмлэхүй их хурд 17 метр секунд хүрсэн байна.

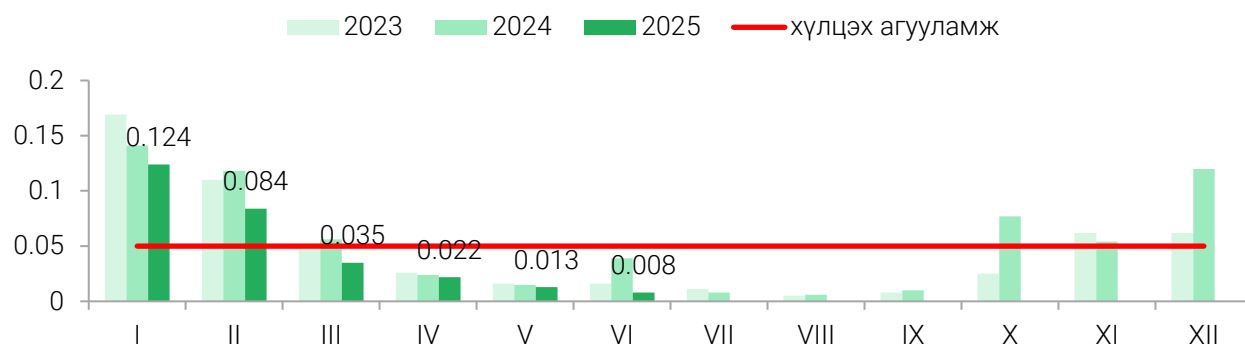
Хүснэгт 27. АГААРЫН БОХИРДОЛТ, мг/м3, VI сард

Бодисын нэр		Стандарт хэмжээ	Хэмжилтийн тоо	Хамгийн их хэмжээ	Стандарт хэмжээнээс давсан тохиолдлын тоо	Агаарт байсан дундаж хэмжээ
Хүхэрлэг хий	SO ₂	0.050	456	0.041	-	0.008
Азотын давхар исэл	NO ₂	0.050	431	0.070	14	0.023
Тоосжилт	PM ₁₀	0.100	517	0.453	75	0.066
	PM _{2.5}	0.050	478	0.048	12	0.015
Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл	CO	10.000	395	11.728	-	0.390
Озон	O ₃	0.100	790	0.048	81	0.015

2025 оны эхний хагас жилд Улаанбаатар хотын агаар бохирдуулах бодисын дундаж агууламжийг өмнөх оны мөн үеийн дундаж агууламжтай харьцуулахад хүхэрлэг хий 0.031 мг/м³, азотын давхар исэл 0.008 мг/м³

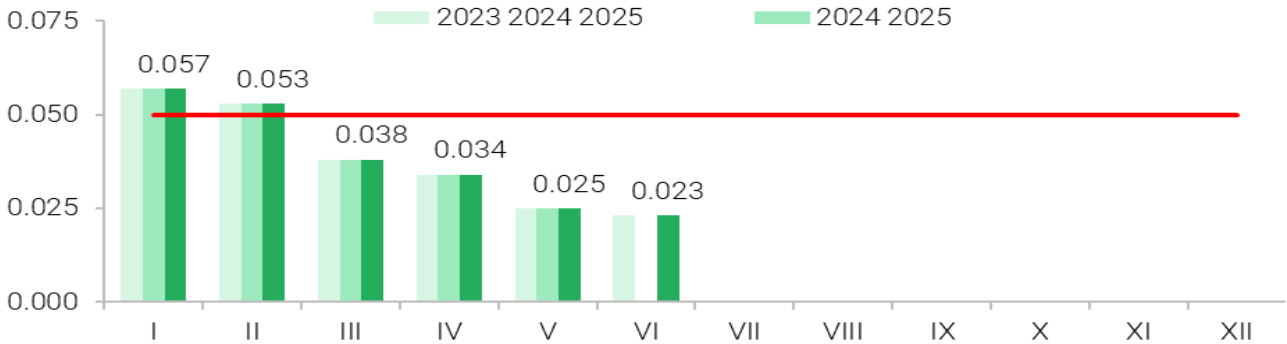
-ээр, нүүрс төрөгчийн дутуу исэл 0.033мг/м³ -ээр, PM 2.5 тоосонцор 0.001 мг/м³ -ээр, озон 0.042 мг/м³ -ээр тус тус бага, PM 10 тоосонцор 0.015 мг/м³ -ээр их байна.

Зураг 26. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ ХҮХЭРЛЭГ ХИЙН АГУУЛАМЖ, 15 станцын дундаж, мг/м3

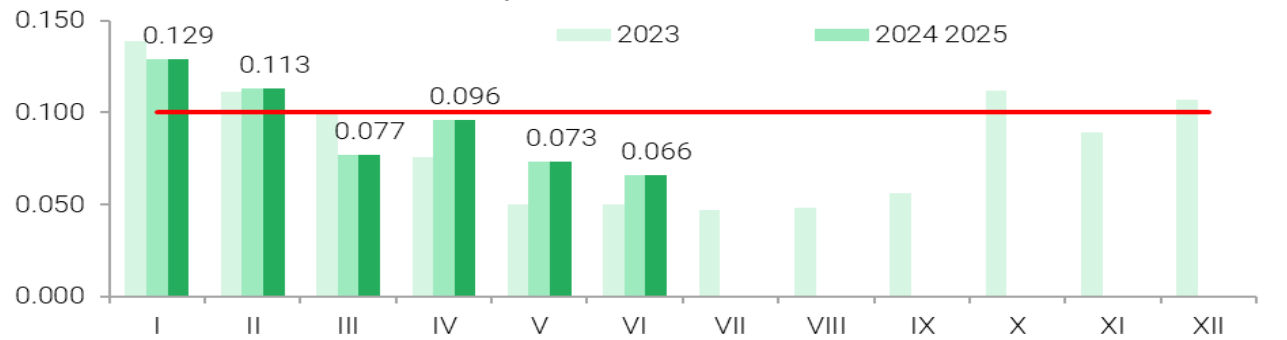
Зураг 27.

**УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ АЗОТЫН ДАВХАР ИСЛИЙН АГУУЛАМЖ,
16 станцын дундаж, мг/**

Зураг 28.

**УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ 10 МИКРОНООС БАГА ХЭМЖЭЭТЭЙ
ТООСНЫ АГУУЛАМЖ, 18 станцын дундаж, мг/м3**

Хүснэгт 28.

**УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАХ БОДИСЫН АГУУЛАМЖ
АГААРЫН ЧАНАРЫН СТАНДАРТ ХҮЛЦЭХ АГУУЛАМЖААС ДАВСАН
ТОХИОЛДЛЫН ТОО, станц, 2025 оны эхний хагас жилд**

Станцын байршил	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	Азотын давхар исэл (NO ₂)	Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл (CO)	Тоосонцор (PM ₁₀)	Тоосонцор (PM _{2.5})
Нийт	-	14	0	96	12
Мишээл экспо				1	
Баруун 4 зам		12		7	1
Тахилт	-	-		5	1
13-р хороолол		-		-	
Зуун айл				1	
Цахилгаан станц		-		28	3
Ургах наран хороолол		1		7	1
Хайлааст	-			-	
Таван буудал				13	
Богд хааны ордон музей		1		-	
Шархад				-	
Налайх				3	
Яармаг				7	5
Нисэх				-	-
Толгойт	-			-	-
Зурагт		-		-	-
Амгалан				-	
Дамбадаржаа				3	1
Баянхошуу					

Хүснэгт 29.

УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАГЧ БОДИСЫН ХОНОГИЙН ДУНДАЖ АГУУЛАМЖ, мг/м3, эхний хагас жилд

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Мишээл Экспо төв	Баруун дөрвөн зам	Тахилт	13-р хороо- лол	Зуун айл	Цахил- гаан станц	Ургах наран хороо- лол	Хай- лааст	Таван буудал
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.008	0.012	0.011	0.005	0.006	0.005	0.009	0.004	0.005
	Хамгийн их	0.021	0.033	0.028	0.019	0.012	0.022	0.027	0.01	0.011
	XXX*-с давсан %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Хэмжилтийн тоо	27	30	30	30	30	30	30	30	30
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.004	0.049	0	0.029	0.009	0.018	0.032	0.014	0.017
	Хамгийн их	0.018	0.07	0.000	0.043	0.02	0.043	0.053	0.018	0.027
	XXX*-с давсан %	0	44	0	0	0	0	3	0	0
	Хэмжилтийн тоо	26	27	0	30	29	30	29	28	28
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	0.214	0.524	0.246	0.373	0.379	0.416	0.821	0.301	
	Хамгийн их	0.414	1.251	0.617	0.6	0.633	0.585	3.377	0.598	
	XXX*-с давсан %	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Хэмжилтийн тоо	19	24	22	30	30	27	29	26	
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.052	0.071	0.079	0.043	0.067	0.214	0.093	0.036	0.092
	Хамгийн их	0.140	0.150	0.15	0.084	0.166	0.453	0.222	0.079	0.183
	XXX*-с давсан %	3	23	17	0	5	93	39	0	43
	Хэмжилтийн тоо	30	30	30	30	22	30	18	30	30
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	0.022	0.017	0.019	0.016	0.011	0.027	0.017	0.007	
	Хамгийн их	0.035	0.043	0.0385	0.031	0.019	0.048	0.042	0.016	
	XXX*-с давсан %	0	4	3	0	0	11	3	0	
	Хэмжилтийн тоо	27	27	30	27	30	28	30	30	0
Озон O ₃ **	Дундаж	0.06			0	0.014	0.014	0		
	Хамгийн их	0.135			0.000	0.035	0.029	0		
	XXX*-с давсан %	7			0	0		0		
	Хэмжилтийн тоо	87			0	90	88	0		

үргэлжлэл

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Богд хааны ордон музей	Шар- хад	Налайх	Яармаг	Нисэх	Толгойт	Зурагт	Амга- лан	Баян- хошуу
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.012	0.003	0.006	0.018	0	0.012	0	0	0
	Хамгийн их	0.041	0.008	0.023	0.027	0	0.036	0	0	0
	XXX*-с давсан %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Хэмжилтийн тоо	29	30	30	30	0	30	0	0	0
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.033	0.025	0.023	0.029	0	0.015	0.024	0	-
	Хамгийн их	0.053	0.043	0.036	0.044	0.000	0.03	0.037	0	-
	XXX*-с давсан %	3	0	0	0	0	0	0	0	-
	Хэмжилтийн тоо	30	30	30	30	0	30	30	0	-
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	0.282	0.288	0.292	0.763	0.31	0.298	0.337		-
	Хамгийн их	0.405	0.441	0.402	1	0.43	0.48	0.495		-
	XXX*-с давсан %	0	0	0	0	0	0	0		-
	Хэмжилтийн тоо	30	30	30	30	24	26	18		
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.007	0.042	0.054	0.075	0.042	0.055	0.031	0	
	Хамгийн их	0.016	0.087	0.054	0.075	0.042	0.055	0.031	0	-
	XXX*-с давсан %	0	0	10	23	0	0	0	0	
	Хэмжилтийн тоо	30	30	30	30	30	27	30	0	-
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	0	0.007	0.006	0.025	0.011	0.013	0.01	0	0.017
	Хамгийн их	0	0.022	0.026	0.048	0.020	0.019	0.015	0	0.031
	XXX*-с давсан %	0	0	0	18	0	0	0	0	0
	Хэмжилтийн тоо	0	30	30	28	30	26	30	0	28
Озон O ₃ **	Дундаж		0.046	0.061	0.06	0.070	0.101	0.061	0	-
	Хамгийн их		0.058	0.119	0.118	0.137	0.161	0.116	0	-
	XXX*-с давсан %		0	6	7	12	53	6	0	-
	Хэмжилтийн тоо		90	90	90	90	90	90	0	-

Туул голын усны бохирдол:

Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лабораторийн 2025 оны 6 дүгээр сарын 18 - 19-ны өдөр хийсэн хэмжилтээр Туул голын усны найрлага Туул-Сонгино доод харуул цэгийн орчимд Амоны азот 14.1 дахин,

Эрдэс фосфор 6.41 дахин, биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 0.1 дахин хүлцэх хэмжээнээс давж Туул голын ус бохирдолтой хэвээр байна.

НИЙСЛЭЛИЙН ГАДАРГЫН УСНЫ НАЙРЛАГА, мг/м3, эхний хагас жилд

Хүснэгт 30.

Үзүүлэлт		Стандарт хэмжээ	“Туул-Налайх” харуул цэг		“Туул-Сонгино доод” харуул цэг	
			Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт
Хүчилтөрөгч	O ₂	≥6	9.13	Хэвийн	0.66	0.1 дахин
Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	BXX ₅	≤3	1.7	Хэвийн	20.8	6.9 дахин
Нитритийн нэгдэл	NO ₂	≤0.02	0.003	Хэвийн	0.078	3.9 дахин
Амоны азот	NH ₄	≤0.5	0.06	Хэвийн	7.43	14.1 дахин
Эрдэс фосфор	P	≤0.1	0.006	Хэвийн	0.641	6.41 дахин

Байгаль орчны зөрчил:

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны эхний хагас жилд байгаль орчныг хамгаалах хууль, тогтоомжийг зөрчсөн 483 зөрчлийг илрүүлжээ. Илрүүлсэн нийт зөрчлийн 70.4 хувийг ан амьтны зөрчил, 17.6 хувийг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, 2.3 хувийг усны зөрчил, 2.9 хувийг газрын

хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхайн зөрчил, 1.4 хувийг ургамал хөрсний бохирдолын зөрчил, 2.1 хувийг ойн зөрчил, 0.4 хувийг агаар, химийн хорт бодисын зөрчил, 2.3 хувийг бусад зөрчил эзэлж байна. Илрүүлсэн нийт зөрчилд 155.1 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Хүснэгт 31. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЗӨРЧИЛ, төрлөөр

Илрүүлсэн зөрчил, Төрлөөр	2025 I-V		
	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)
Бүгд	486	483	250.6
Ой	10	10	2.7
Ан, амьтан	341	340	28.4
Газрын	-	-	-
Ус	11	11	36.1
Ургамал, хөрсний бохирдол	7	7	0.4
Агаар, химийн хорт бодис	1	2	5.0
Газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхай	14	14	10.3
Геодези зураг зүй, кадастр	-	-	-
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	85	85	83.1
Бусад	11	11	4.8

Аюулт үзэгдэл, осол:

Нийслэл хотын нутаг дэвсгэрт 2025 оны эхний хагас жилд 106 гамшиг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 35.3 хувиар буурсан байна. Гамшгийн улмаас 22

хүн амь насаа алдаж, 85 хүнийг аварч, гамшгийн уршгийг арилгах ажилд нийт 162.9 сая төгрөг зарцуулжээ.

Хүснэгт 32.

ГАЛ ТҮЙМРИЙН ТОО, дүүргээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Дүүрэг	2020 I-VI	2021 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	2025 I-VI	2025 2024
							Хувь
Нийслэлийн дүн	864	617	1 111	914	899	1 565	57.4
Багануур	13	11	17	13	16	64	26.0
Багахангай	3	-	3	2	6	8	75.0
Баянгол	101	68	107	101	88	132	66.7
Баянзүрх	194	150	295	216	240	363	66.1
Налайх	23	18	29	29	38	70	54.3
Сонгинохайрхан	231	149	296	228	207	371	55.8
Сүхбаатар	120	81	136	136	103	168	61.3
Хан-Уул	83	67	128	95	111	240	46.2
Чингэлтэй	96	73	100	94	90	149	60.4

2025 оны эхний хагас жилд ахуйн 1565 гал түймэр гарч өмнөх оны мөн үеэс 57.4 хувиар нэмэгдсэн байна. Гал түймрийн улмаас 16 хүн түлэгдэж гэмтэн, 14 хүн эндсэн байна. Худал дуудлага 22 бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 50.0 дахин их байна.

Звраг 29.

ГАЛ ТҮЙМРИЙН ТОО, байршлаар, эзлэх хувь

Гал түймэрт 614 гэр, орон сууц, 69 барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, 68 машин техник, 235 малын хашаа саравч, бусад төрлийн 579 объект өртжээ. Гал түймэрт иргэний хувийн өмчийн 1009, төрийн өмчийн 410, хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчийн 146 объект өртөж,

нийт 2921.2 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Нийслэлийн Онцгой байдлын газраас 2025 оны эхний хагас жилд 192 барилгын зураг төсөл, ашиглалтад хүлээн авч буй 251 барилгад хяналт тавьж ажиллажээ. Түүнчлэн 3129 объектод үзлэг шалгалт

хийж, 13125 галын зөрчил илрүүлж, байгууллага, албан тушаалтан, иргэнд 713 заавал биелүүлэх албан шаардлага, 1534

мэдэгдэл хүргүүлж, 174.8 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт

Агаарын бохирдол: Агаар мандалд нэг буюу хэд хэдэн химийн бодис дагнасан буюу хавсарсан байдлаар хүн, амьтан, ургамлын аймгийн амьдрал, ахуйн нөхцөл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж, стандартаар тогтоосон хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан агаар дахь бохирдуулах бодис тодорхой хугацаагаар байхыг ойлгоно.

Аюулт үзэгдэл: Хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг ойлгоно.

Гамшиг: Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа, дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг ойлгоно.

Зөвшөөрөгдөх түвшин: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь физикийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх түвшинг ойлгоно.

Хүлцэх агууламж: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь химийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг ойлгоно.

БҮЛЭГ

ТАНИЛЦУУЛГЫГ БЭЛТГЭСЭН:

	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, 2021-2025 он	
	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, дүүргээр	Ө.Нандинцэцэг
I	Эрүүл мэнд	Б.Баянжаргал
II	Гэмт хэрэг	П.Тогтохбаяр
III	Төсөв	Ц.Соёл-Эрдэнэ
IV	Хэрэглээний үнэ	Б. Элбэгдорж
V	Мал аж ахуй	З.Халиун
VI	Аж үйлдвэр	Н.Халиун
VII	Хотын нийтийн аж ахуй	П.Тогтохбаяр
VIII	Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол	П.Тогтохбаяр

Авлигатай тэмцэх газар

Хэрэв танд:

-Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Нийтийн албан тушаалтны хөрөнгө, орлогын болон хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаарх гомдол, мэдээлэл;
-Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн 22 дугаар бүлэгт заасан "Авлигын гэмт хэрэг"-ийн шинжтэй гомдол мэдээлэл өгөхөөр бол Авлигатай тэмцэх газарт хандана уу;

Үүнд:

- 22.1 дүгээр зүйл /Эрх мэдэл, албан тушаалын байдлаа урвуулан ашиглах/;
- 22.3 дугаар зүйл /Гадаад улсын төрийн байгууллага, олон улсын байгууллагын албан тушаалтан эрх мэдлээ урвуулан ашиглах/;
- 22.4 дүгээр зүйл /Нийтийн албан тушаалтан хохууль авах/;
- 22.5 дугаар зүйл /Хохууль өгөх/;
- 22.6 дугаар зүйл /Гадаад улсын төрийн байгууллага, олон улсын байгууллагын албан тушаалтныг хохуулах/;
- 22.7 дугаар зүйл /Улсын нөөцийг хууль бусаар зарцуулах, үрэгдүүлэх/;
- 22.8 дугаар зүйл /Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах/;
- 22.9 дүгээр зүйл /Төрийн өмчийн төсвийн бус хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах/;
- 22.10 дугаар зүйл /Үндэслэлгүйгээр хөрөнгөжих/;
- 22.11 дүгээр зүйл /Дураараа аашлах/;
- 22.12 дугаар зүйл /Хуулийн этгээдийн эрх мэдлийг урвуулан ашиглах/;
- 22.13 дугаар зүйл /Хохууль авах/;

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭЭС ИРҮҮЛСЭН ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, МЭДЭЭЛЛИЙН ТОО /ХҮСНЭГТЭЭР ХАРУУЛБАЛ/

Авлигыг мэдээлэх утас

ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, МЭДЭЭЛЭЛ
Хүлээн авах суваг

Авлигатай тэмцэх газарт ирж биечлэн
Утсаар: (976)-110 /Ярианы төлбөргүй/
дугаараар

Факс: (976)-11-311919

Цахим шуудангийн хаяг: contact@iaac.mn

Шуудан холбоогоор: Улаанбаатар хот 14250,

Сүхбаатар дүүрэг, 5 хороолол, Сөүлийн

тудамж 41 хаягаар

Веб сайт: iaac.mn

Авлигын эсрэг
НЭГДЭЭ

Үгүй гэж хэлээд өөрчилъё! 110

Two QR codes are displayed side-by-side. The left QR code is for the website www.ubstat.mn, and the right QR code is for www.1212.mn.